

Talousarvio 2015

Kaupungin-
johtajan
talousarvio-
ehdotus

Suuntana talouden tasapainotus

Helsinki investoi
kasvuun ja
koulutukseen

Nuorten koulutusta, työllisyyttä
sekä osallisuutta yhteiskuntaan
ja lähiyhteisöön lisätään

Käsittelyaikataulu

Helsingin kaupungin vuoden 2015 talousarvioehdotus ja vuosien 2015–2017 taloussuunnitelmaehdotus
Alla esitetty aikataulu perustuu kaupunginhallituksen 9.12.2013 tiedoksi merkitsemään vuoden 2015 talousarvion käsittelyaikatauluun.

Lokakuu 2014

ke 8.10.	klo 11.00	Kaupunginjohtaja esittelee talousarvioehdotuksen tiedotusvälineille. Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston jäsenille jaetaan talousarvioehdotus ja kaupunginvaltuutettujen tekemät talousarvioaloitteet.
	klo 12.00	Talousarvioaineisto julkaistaan kaupungin internet-sivuilla www.hel.fi/talousarvio .
ma 13.10.	klo 12.00	Kaupunginjohtaja esittelee talousarvioehdotuksen kaupungin henkilöstötoimikunnalle .
	klo 16.00	Kaupunginjohtaja esittelee talousarvioehdotuksen kaupunginhallitukselle .
ma 27.10.	klo 16.00	Kaupunginhallitus käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita.
to 30.10.		Kaupunginvaltuustolle jaetaan kaupunginhallituksen talousarvioehdotus ja aloitteet sekä valtuuston kokouksen esityslistateksti.

Marraskuu 2014

ke 5.11.	klo 16.00*	Kaupunginvaltuusto kokoontuu ja käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita ensimmäisen kerran. Kaupunginvaltuuston ryhmät pitävät puheenvuoronsa.
ke 12.11.	klo 18.00*	Kaupunginvaltuusto käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita toisen kerran. Kaupunginvaltuusto päättää kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentit ja hyväksyy vuoden 2015 talousarvion.

* Kokouksia pääsee seuraamaan kaupunginvaltuuston istuntosalin lehterille, sisäänkäynti Sofiankatu 3. Kaupunginvaltuuston kokouksia voi myös seurata suorana lähetyksenä: www.helsinkikanava.fi.

Helsingin vuoden 2015 talousarvioehdotuksen tiivistelmä

Tiivistelmässä esitellään vuoden 2015 talousarvion keskeisimmät kohdat ja kaupungin toiminnoissa tapahtuvat muutokset. Aluksi esitetään kaupungin taloustilannetta kuvaavia lukuja sekä kehityslinjoja. Seuraavaksi kuvataan toimialojen keskeisimmät määrärahamuutokset vuonna 2015. Lopuksi esitellään kaupungin merkittävimpiä investointeja vuosina 2015–2017.

Sisällys

Johdanto	3
Kaupunginjohtajan toimiala	8
Rakennus- ja ympäristötoimi	10
Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimi	12
Sivistystoimi	15
Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi	18
Investoinneilla luodaan uutta kaupunkia ja parannetaan nykyistä	21
Aluerakentaminen Helsingissä	26
Kartta: merkittävät rakennushankkeet 2015	32

Liitteet

Liite 1: Tulos- ja rahoituslaskelmat	34
Liite 2: Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimen tunnuslukuja	36
Liite 3: Opetustoimen tunnuslukuja	37
Yhteystiedot	takakansi

Kannen kuvissa

Oikealla: Ressun peruskoulun oppilaita välitunnilla.

Vasemmalla yllä: Matkustajia Pasilan aseman laiturilla.

Vasemmalla alla: Pyöräilyä.

Talousarvioaineisto
internetissä:
www.hel.fi/talousarvio

Suomen talous on supistunut kaksi vuotta peräkkäin. Samanaikaisesti on jatkunut teollisuuden ja koko talouden rakennemuutos, mikä on vaikuttanut myös talouden pidemmän ajan kasvunäkymiin. Tilanteen ei odoteta paranevan vielä tänä vuonna. Myös keskipitkällä aikavälillä kasvun odotetaan olevan historiaan nähden hidasta. Suomen julkisen talouden tila on heikko ja näkymät vaisut.

Taantuma käänsi julkisen talouden rahoitusaseman selvästi alijäämäiseksi. Julkinen talous on heikentynyt pitkään jatkuneen heikon suhdannetilanteen vuoksi, mutta myös rakenteelliset tekijät, kuten väestön ikääntyminen, ovat alkaneet heikentää julkista taloutta. Ikärakenteen muutos pienentää taloudessa tarjolla olevaa työn määrää ja kasvattaa ikäsidonnaisia julkisia eläke-, hoito- ja hoivamenoja erityisen nopeasti seuraavan parin vuosikymmenen aikana.

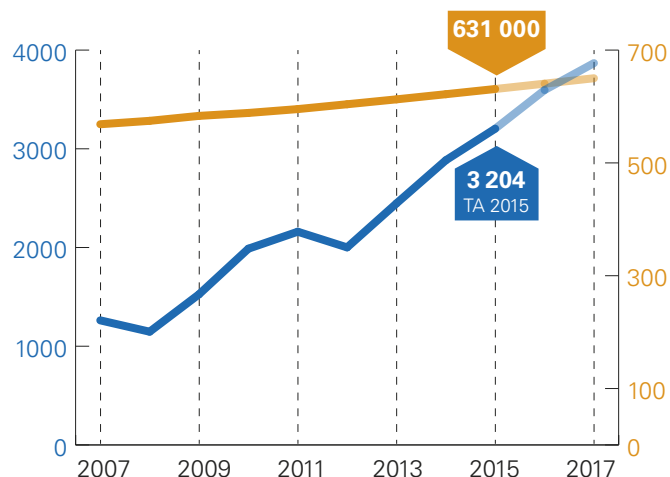
Helsingin kaupungin talouden tunnuslukuja

MILJ. €	Käyttö 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015
Ilman liikelaitoksia ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivia rahastoja, sisältäen sisäiset erät				
Vuosikate	170	45	81	111
Poistot	285	304	297	308
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-69	-118	-100	-47
Investoinnit	415	435	470	447
Lainakanta	1094	1313	1375	1667
Vuosikate, % poistoista	60 %	15 %	27 %	36 %
Investointien tulo-rahoitus-%	41 %	10 %	17 %	25 %
Sisältäen liiketoiminnan ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivat rahastot				
Vuosikate	473	327	363	152
Poistot	403	433	422	346
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	160	47	56	-44
Investoinnit	647	708	665	611
Lainakanta	1 499	1774	1 793	2012
Vuosikate, % poistoista	117 %	75 %	86 %	44 %
Investointien tulo-rahoitus-%	75 %	45 %	55 %	25 %

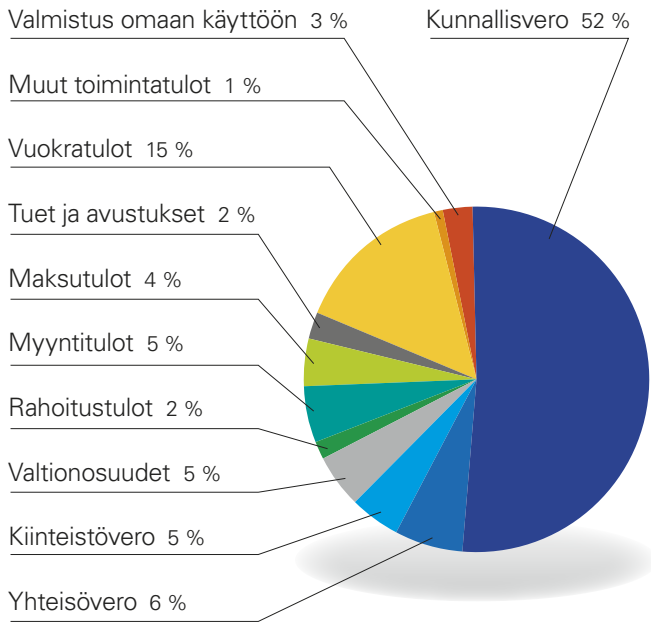
Kuntatalous

Kuntatalouteen on viime vuosina syntynyt tulojen ja menojen epäsuhta. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate riitti vuonna 2013 niukasti kattamaan poistot mutta ei nettoinvestointeja. Kuntatalouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen nousi 8 prosenttiin. Kansantalouden tilinpidon käsittein tarkasteltuna kuva kuntatalouden tilasta oli samanlainen: kuntatalouden alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen oli 0,8 prosenttia vuonna 2013.

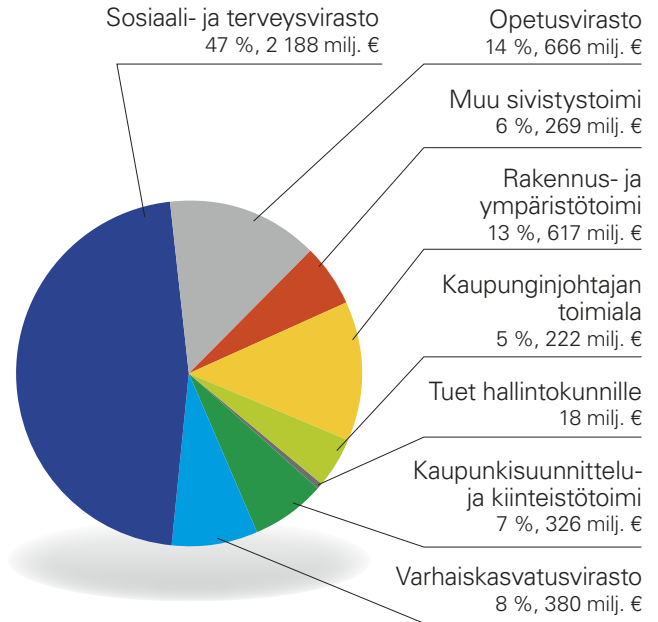
Helsingin asukasluku Lainakanta, euroa/asukas

Tulot tuloryhmittäin
vuonna 2015
4 797 miljoonaa euroa

Käyttötalouden osan menot
toimialoittain vuonna 2015
4 686 miljoonaa euroa

Verotulot ja valtionosuudet

MILJ. €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015	TA 2015/2014 muutos	TA/ennuste muutos	TS 2016	TS 2017
Kunnallisvero	2 442,1	2 446,0	2 446,0	2 486,0	1,6 %	1,6 %	2 595,0	2 686,0
Yhteisövero	268,5	270,0	285,0	308,0	14,1 %	8,1 %	269,0	283,0
Kiinteistövero	195,3	205,0	207,0	219,0	6,8 %	5,8 %	225,0	231,0
Koiraverot	0,4	0,5	0,4	0,5	0,0 %	25,0 %	0,5	0,5
Verotulot	2 906,3	2 921,5	2 938,4	3 013,5	3,1 %	2,6 %	3 089,5	3 200,5
Valtionosuudet	275,7	254,6	250,0	244,0	-4,2 %	-2,4 %	244,0	244,0
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	3 182,1	3 176,1	3 188,4	3 257,5	2,6 %	2,2 %	3 333,5	3 444,5

Käyttötalouden osan menot toimialoittain

MILJ. €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015	TA 2015/2014 muutos	TA/ennuste muutos	TS 2016	TS 2017
Kaupunginjohtajan toimiala	185,6	222,6	217,4	221,7	-0,4 %	2,0 %	257,2	339,6
Rakennus- ja ympäristötoimi	625,3	654,9	609,3	617,1	-5,8 %	1,3 %	628,2	638,2
Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimi	2 505,5	2 533,7	2 563,1	2 567,8	1,3 %	0,2 %	2 567,8	2 567,8
Sivistystoimi	910,3	925,3	939,6	934,6	1,0 %	-0,5 %	933,1	933,6
Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi	302,9	317,5	320,5	326,2	2,7 %	1,8 %	334,6	344,3
Käyttötalouden osan menot yhteensä	4 529,6	4 654,2	4 649,8	4 667,5	0,3 %	0,4 %	4 720,8	4 823,4
Tuet hallintokunnille	10,4	15,2	13,7	18,4	20,6 %	34,3 %	22,9	31,0
Toimintamenot yhteensä	4 540,0	4 669,4	4 663,5	4 685,9	0,4 %	0,5 %	4 743,7	4 854,4

Kuntien saamat valtionosuudet supistuvat valtion sopeutustoimien seurauksena. Kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan 1,8 prosenttia vuonna 2015. Hallitus on päättänyt sekä kuntien verotuloja lisääviä että vähentäviä veroperustemuutoksia, joiden yhteisvaikutuksena kuntien verotulot vähenevät vuonna 2015 noin 83 miljoonaa euroa. Valtionosuuksiin tehdään vastaavan suuruinen kompensatio, joten veroperustemuutoksilla ei ole vaikutusta kuntatalouden rahoitusasemaan.

Väestökehitys

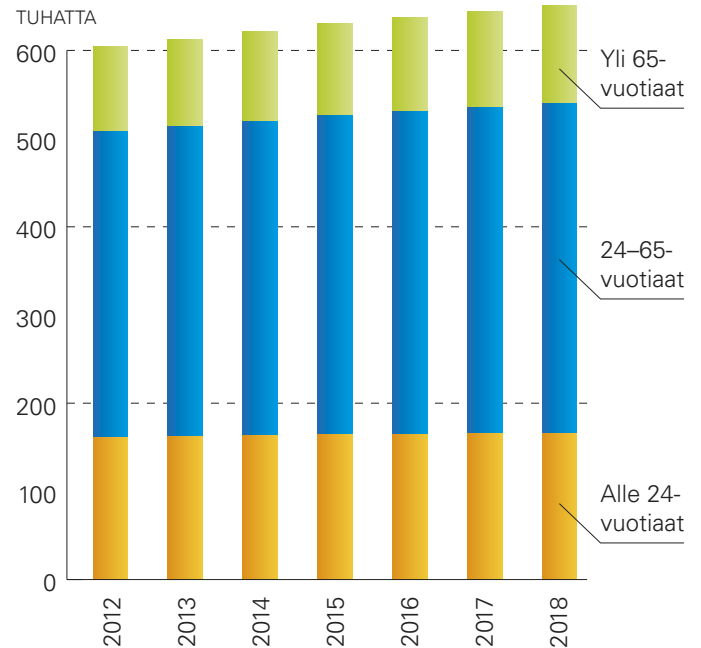
Helsingin väkiluku kasvoi vuoden 2013 aikana 8 696 asukkaalla. Asukasluku oli 612 664 vuoden 2013 lopussa. Edellisen vuoden kasvu oli 6 584 asukasta.

Vuoden 2013 muuttovoitto oli samaa luokkaa kuin vuonna 2012 ja se lisäsi väestöä vuoden 2013 aikana 6 871 henkilöllä. Syntyneiden määrä kasvoi hieman, ja luonnollisen väestönkasvun osuus kasvusta oli 1 815 henkilöä. Viime vuosien väestönkasvua on lisännyt Helsingin muuttotappion huomattava väheneminen seudun muihin kuntiin. Muuttotappio oli viime vuonna 370 henkilöä, kun se oli edellisvuonna 1 200 henkilöä. Muualta Suomesta saatu muuttovoitto kasvoi vuonna 2013 sekin hieman vuodesta 2012, ja oli 4 450 henkilöä. Ulkomailta muuttaneiden määrä oli suuri edellisten vuosien tapaan, mutta koska muuttoja ulkomaille kirjattiin 800 enemmän kuin edellisena vuonna, ulkomailta saatu muuttovoitto oli edellisvuotta vastaavasti pienempi, 2 800 henkilöä. Osa ulkomaille muuttoista oli kuitenkin teknisiä poistoja väestörekisteristä, eli pitemmän ajan kuluessa poismuuttaneita.

Ulkomaalaistaustaisten osuus väestönkasvusta oli edelleen reilut puolet, mutta tämä osuus on vähentynyt seudullisen muuttotappion pienentyessä. Muiden kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä kasvoi vuoden 2013 aikana 4 860 henkilöllä, joten vieraskielistä väestöä on nyt 78 470 eli vajaa 13 prosenttia helsinkiläisistä. Päivähoitoikäisten eli 1–6-vuotiaiden lasten määrä kasvoi 1 220:llä ja oli 36 675 lasta vuoden 2013 lopussa. Lasten määrä on nyt sama kuin edellisenä huippuvuonna 1997. Peruskoulun ala-asteikäisten 6–11-vuotiaiden määrä väheni vuodesta 2002 vuoteen 2011 yli 4 700 lapsella, mutta alkoi taas kasvaa vuoden 2011 aikana. Viime vuonna kasvua oli 874 lasta. 12–14-vuotiaiden määrä puolestaan pieneni 57 nuorella. Kaikista peruskouluikaisista ruotsinkielisiä on 6,4 ja vieraskielisiä 16 prosenttia.

Kaupungin tuottamista palveluista erityisesti vanhusten palvelujen kysyntä kasvaa nopeasti. Päivähoitopalvelujen kysyntään vaikuttaa lasten määrän kehityksen lisäksi vanhempien työllisyysnäkömät ja asiakkaiden valinnat eri palvelumuotojen välillä.

Helsingin väestörakenteen kehitys

Kaupungin talous

Vuoden 2015 talousarvion lähtökohtana on valtuustokauden 2013–2016 strategiaohjelman mukainen talouden tasapaino ja tuottavuuden parantamista koskeva tavoite:

Velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä emokaupungin käyttömenojen reaaliikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 prosentin tuottavuuden parantamisen tavoitteella valtuustokaudella 2013–2016 ja rahoittamalla nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla.

Talousarvio vuodelle 2015 on laadittu siten, että toimintamenojen kasvu ilman nettobudjetoituja yksiköitä tarkasteltuna on strategiatavoitteen mukainen. Tuoreimmilla kustannustason muutoksen ja väestönkasvun ennusteilla strategiatavoitteen mahdollistama kasvu vuonna 2015 on 1,6 prosenttia. Vuoden 2013 tilinpäätökseen nähden kaupungin vertailukelpoiset toimintamenot kasvavat organisaatiomuutokset huomioiden 3,0 prosenttia.

Kaupungin toimintamenot (ilman liikelaitoksia) ovat talousarviossa 2015 yhteensä 4 685,9 miljoonaa. Kasvua vuoden 2014 talousarviosta on 0,4 prosenttia.

Taloussuunnitelmavuosien 2016–2017 osalta strategiaohjelman mukaiseen menokasvuun on varauduttu kaupunginjohtajan toimialalla keskitetysti. Varauksen suuntaamisesta toimialoille päätetään taloussuunnitelmavuosien talousarviovalmistelun yhteydessä.

Verotulot vuonna 2015

Kaupungin verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta, kiinteistöverosta ja koiraverosta. Vuonna 2015 kaupungin verotulojen arvioidaan olevan kokonaisuudessaan 3 013 miljoonaa euroa.

Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2015 arvioidaan 2 486 miljoonaa euroa. Tämä on 1,6 prosenttia vuoden 2014 kunnallisveron ennustetta enemmän. Jos ennusteet talouskasvusta vuodelle 2015 muuttuvat, tämä vaikuttaa työllisyyskehityksen kautta myös kunnallisverokertymään. Kunnallisverokertymään vaikuttavat myös muutokset jako-osuuksien suhteessa.

Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2015 arvioidaan 308 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen rahoitusvastuuta siirretään kunnille pitkäaikaistyöttömien työllistämisen tukemiseksi. Siirrosta aiheutuvia kustannuksia kompensoidaan kunnille korottamalla kuntien yhteisöveron jako-osuutta. Yhteisöveroissa vuoden 2012 veropohjan kasvu nosti Helsingin kuntakohtaisen jako-osuuden 23,4 prosenttiin vuodelle 2014.

Valtionosuudet

Vuonna 2015 valtionosuuksia arvioidaan kertyvän Helsingissä 244 miljoonaa euroa. Tätä arviota tehtäessä ei ole vielä ollut käytettävissä valtion talousarvioehdotukseen liittyvän peruspalvelubudjetin vaikutuksia. Valtionosuuksien muutos vuodesta 2014 selittyy valtionosuusjärjestelmän uudistuksen seuraavilla muutoksilla: Kustannustason nousua vastaava indeksikorotus (+0,6 prosenttia) nostaa valtionosuuksia. Valtiontalouden vuosien 2014–2017 ja 2015–2018 kehyspäätösten mukainen vuodelle 2015 kohdistuva valtionosuusleikkaus (koko kuntakentän tasolla –292 miljoonaa euroa) sen sijaan laskee valtionosuuksia. Lisäksi valtion tekemien veroperustemuutosten kompensointi valtionosuuksien kautta muuttaa valtionosuuksia.

Valtionosuusleikkausten seurauksena Helsingin valtionosuustulot pienenevät vuoden 2014 tasosta, vaikka vuoden 2015 alusta voimaan tuleva järjestelmä uudistus lisää Helsingin valtionosuuksia.

Helsingin strategiaohjelma 2013–2016

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi strategiaohjelman vuosille 2013–2016 kokouksessaan 24.4.2013. Strategiaohjelma linjaa virastojen, liikelaitosten ja konserniyhteisöjen toimintaa.

Strategiaohjelmassa esitetään kaupungin keskeiset tavoitteet ja kehittämiskohteet sekä tärkeimmät toimenpiteet valtuustokaudelle 2013–2016. Ohjelma tehdään valtuustokaudeksi kerrallaan.

Strategiaohjelma on jaettu neljään pääkohtaan:

- 1 Hyvinvoiva helsinkiläinen
- 2 Elinvoimainen Helsinki
- 3 Toimiva Helsinki
- 4 Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen

Demokratia ja osallisuus nivoutuvat kaikkiin neljään kohtaan. Strategia sisältää myös Helsingin kaupungin vision, arvot ja eettiset periaatteet.

Kaupungin visio. Helsinki on asukkaiden yhteisöllinen asuinpaikka ja pääkaupunki, jossa palvelut toimivat ja päätöksenteko on avointa, ja jossa tiede, taide ja luovuus kukoistavat.

Helsinki on maailmanluokan liiketoiminta- ja innovaatiokeskus, jonka menestys koituu asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi.

Metropolialuetta kehitetään yhtenäisesti toimivana alueena, jossa on luonnonläheinen ympäristö ja hyvä asua, oppia, työskennellä sekä yrittää.

Kaupungin arvot.

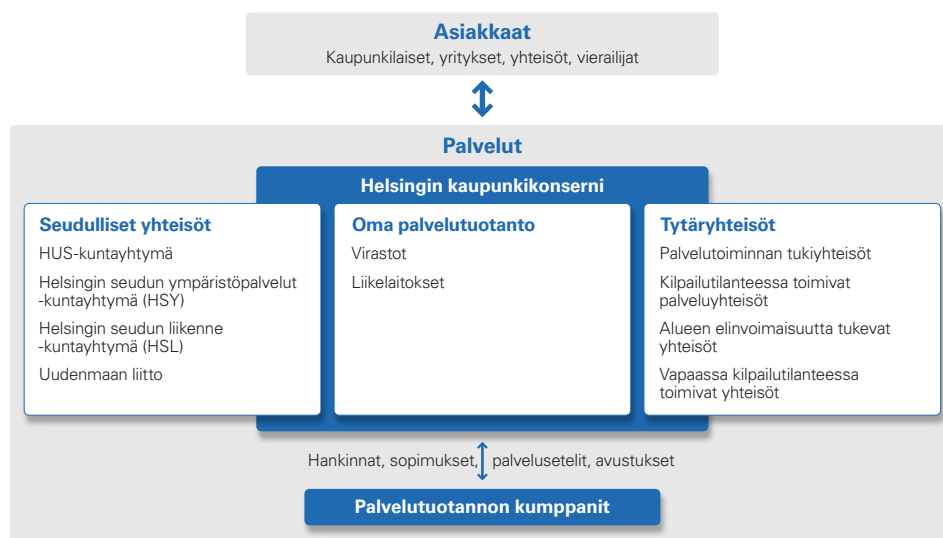
- Asukaslähtöisyys
- Ekologisuus
- Oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus
- Taloudellisuus
- Turvallisuus
- Osallisuus ja osallistuminen
- Yrittäjyönteisyys

Strategiaohjelma nivoutuu talouteen. Strategiaohjelman toteuttamisen ja seurannan väline on kaupungin talousarvio. Strategiaohjelman toteuttaminen on yhteisvastuullista kaikille Helsingin kaupungin hallintokunnille. Hallintokunnat ottavat strategiaohjelman huomioon omien toimiansa ja talousarviotavoitteidensa valmistelussa sekä raportoivat vuosittain talousarviossa, miten ne toteuttavat omaa toimialaansa koskevia strategioita.

Helsingin strategiaohjelman rakenne

Helsingin kaupunkikonsernin palvelutuotantomalli

Kaupunginjohtajan toimiala

Siivouspäivä on kierrätyksen, vanhojen tavaroiden, ystävien ja kaupunkikulttuurin uusi juhlapäivä.

Kaupungin keskushallinnon kuten koko kaupungin keskeisenä haasteena on yleinen talouden toimintaympäristön muutos ja taloudellisen tilanteen epävarmuus. Maan hallituksen mukaan uusien sote-alueiden ja metropolihallinnon on määrä aloittaa vuoden 2017 alussa. Lisäksi käynnissä on erityinen kuntajakoselvitys. Kaupunginkanslia varautuu vuonna 2015 valmistelemaan kaupungissa näistä uudistuksista aiheutuvat toimenpiteet.

Jos muutokset toteutuvat kokonaisuudessaan, kaupunginkanslian valmisteltaviksi tulee laajoja kaupungin hallintoon, organisaatioon ja talouteen liittyviä kokonaisuuksia vuoden 2015 aikana. Strategiaohjelmaan sisältyvät organisaatiouudistukset (kulttuuritoimi, tekninen sektori ja johtamisjärjestelmä) edellyttävät uudelleenarviointia.

Helsingin Energia ja Helsingin Satama yhtiöitetään vuoden alussa, joten ne eivät sisälly vuoden 2015 tulos- ja

Kaupunginjohtajan toimialan tulot ja menot

MILJ. €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015
Tulot	20,4	29,6	24,9	30,4
Menot	185,6	222,6	217,4	221,7

rahoituslaskelmiin muutoin kun kaupungin ja yhtiöiden välisten rahavirtojen osalta.

Vuorovaikutus, osallisuus ja viestintä

Helsingiläisten osallisuusmahdollisuuksia vahvistetaan arjen ja lähiympäristön asioissa niin suunnittelu-, palvelu- kuin

päätöksentekojärjestelmissä. Alueellista asukasosallisuutta toteutetaan yhdessä asukkaiden ja aluetoimijoiden kanssa.

Helsingiläisten osallisuusmahdollisuuksia kehitetään monikanavaisesti ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä lisätään. Kaupunginkanslia vastaa kaupunkitasoisen osallisuuden koordinoinnista.

Kaupungin viestinnässä korostuvat ennakoivuus ja suunnitelmallisuus. Kaupungin suunnitelmista ja päätöksistä ja niiden vaikutuksista pyritään tiedottamaan julkisuuteen varhain, jotta asukkailla on mahdollisuus esittää omat näkemyksensä valmistelijoille ja päättäjille. Kaupungin tärkein oma viestintäväline on hel.fi-verkkosivusto, jonka uudistus viedään loppuun vuonna 2015. Kaupunginkanslian viestinnän yhtenä painopisteenä on koko kaupungin viestintätoimintojen parempi koordinointi, jota tuetaan kaupunkitasoisilla viestintästrategisilla linjauksilla.

Elinkeino-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikka

Elinkeino-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikan tavoitteena on strategiaohjelman mukaisesti huolehtia kaupungin talouden tasapainosta lisäämällä yritysten toimintamahdollisuuksia ja työllisyyttä. Yritysten toimintaedellytyksistä huolehditaan vaikuttamalla kaupungin toimintojen tehostamiseen ja yritysmyonteisyyden lisäämiseen sekä yhteistyöllä elinkeinoelämän kanssa mm. uusien kaupunginosien kehittämisessä.

Kaupungin elinkeinopolitiikan toiminnan painopisteenä on kaupungin kilpailukyky ja sen kehitys. Kilpailukykyä vahvistetaan varmistamalla yritysten toimintaedellytykset sekä näin uusien työpaikkojen synty kaupunkiin. Tätä tavoitetta toteutetaan elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan liittyvien kehittämishankkeiden sekä elinkeinopoliittisen edunvalvonnan keinoin, kaupunkimarkkinoinnilla, toimivilla yritys- ja työllisyyspalveluilla sekä aktiivisella maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikalla. Yritysten liiketoimintaedellytyksiä kehitetään valituilla painopistealoilla ja yrityksille tarjottavilla sijoittumismahdollisuuksilla. Keskeisenä tavoitteena on jatkaa kaupungin yritysmyonteisyyden ja siihen liittyvän palvelukulttuurin vahvistamista.

Uuden ohjelmakauden käynnistyessä kansainvälisen toiminnan ja EU-hankkeiden koordinoitua ja ohjausta kehitetään. Korkeakoulu yhteistyöllä edistetään innovaatioiden kaupallistamista ja kaupungin kehittymistä vetovoimaisena opiskelijakaupunkina.

Tärkeitä kehittämiskohteita ovat myös kaupungin kansainvälisen tunnettuuden ja vetovoiman lisääminen, avoimen, sallivan ja yritysmyonteisen Helsingin edistäminen

Helsingin kansainvälistä tunnettuutta ja vetovoimaa halutaan lisätä.

sekä muotoiluprofiilin vahvistaminen kaupunkimarkkinoinnin keinoin. Tavoitteena on houkuttaa entistä enemmän kansainvälisiä osaajia, opiskelijoita, matkailijoita ja investointeja Helsinkiin yhtenäisellä markkinointistrategialla.

Vastuullista työnantajapolitiikkaa

Kaupunki huolehtii vastuullisen työnantajatoiminnan toteuttamisesta. Tämä tarkoittaa, että virka- ja työehtosopimuksiin liittyvät tulkinnat ja ohjeet ovat ajan tasalla, palkitsemisen kokonaisuus on toimiva ja oikeudenmukainen ja että osallistaminen ja yhteistoiminta toteutuvat erityisesti muutostilanteissa. Keskeinen haaste on tasalaatuisen ja yhtenäisen henkilöstöpolitiikan toteuttaminen koko organisaatiossa.

Työhyvinvointitoiminnalla parannetaan työelämän laatua ja tuetaan tuottavuuden parantumista. Sillä myös vähennetään sairauspoissaoloista, työtapaturmista ja työkyvyttömyydestä aiheutuvia kustannuksia.

Vuonna 2015 henkilöstösuunnittelun menettelytapoja ja ohjauksen mallia parannetaan. Lisäksi tuotetaan henkilöstön osaamisen kehittämisen ohjeet ja kehitetään osaamisen hallinnan käytäntöjä. Monimuotoisuuden johtamisen parantamiseksi on käynnistetty hanke, johon sisältyy strategiasa asetetut tavoitteet naisjohtajien määrän lisäämisestä ja muunkielisen henkilökunnan määrän kasvattamisesta.

Rakennus- ja ympäristötoimi

Nykyiset metrojunat vaihdetaan lähivuosina automaattiajoon sopiviksi. Uutta kalustoa valmistetaan Espanjassa CAF:n tehtaalla.

Rakennus- ja ympäristötoimen menot ovat yhteensä 617,1 miljoonaa euroa. Menot pienenevät edellisen vuoden talousarvioon verrattuna 5,8 prosenttia. Menoja vähentää nettobudjetoidun Staran volyymin lasku. Lisäksi toimialan menot vähenevät, kun Helsingin Energia -liikelaitokselle kuulunut katu- ja ulkovaistutus siirtyy kaupungille eikä rakennusvirasto maksa tämän jälkeen valaistuksen pääomamenoja käyttömenoistaan. Vastaavasti katu- ja viheralueiden investointeihin lisätään valaistuksen kustannukset. Kaupungin sisäisiä maanvuokrauskäytäntöjä muutetaan siten, että kiinteistövirasto jättää jatkossa perimättä suuren osan vuokria maa-alueista, joita rakennusvirasto ei vuokraa edelleen.

Rakennus- ja ympäristötoimella on edessään Helsingin kaupunkirakenteen tiivistymiseen liittyviä haasteita. Haasteissa korostuu asuinalueiden julkisen ympäristön sekä palveluiden tasapainoinen kehittäminen. Rakennetun

Rakennus- ja ympäristötoimen tulot ja menot

MILJ. €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015
Tulot	322,9	351,3	309,8	329,6
Menot	625,3	654,9	609,3	617,1

infrastruktuurin pitäminen käyttökelpoisena ja palveluiden pitäminen laadukkaina tilanteessa, jossa uusien alueiden rakentaminen on voimakasta, edellyttää taloudellisten ja muiden voimavarojen oikeaa suuntaamista.

Rakennusvirasto varmistaa asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman etenemisen mm. huolehti-

malla omalta osaltaan alueiden edellyttämän infrastruktuurin toteutumisesta. Yleisillä alueilla parannetaan katujen, virkistysalueiden ja aukoiden laatua, turvallisuutta, siisteyttä ja toimivuutta tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Palveluiden ja työpaikka-alueiden saavutettavuutta parannetaan muun muassa joukkoliikenneyhteyksien pysäkkijärjestelyjä sekä kävely- ja pyörätieyhteyksiä parantamalla.

Rakennusviraston HKR-Rakennuttaja toimii energiansäästöneuvottelukunnan koordinoijana ja käytännön työn toteuttajana sekä asiantuntijana koko kaupungin energiatehokkuustyössä. Koko Helsingin hiilidioksidipäästöjä pyritään vähentämään 30 prosenttia vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta. Kaupunki laatii tavoitteet energiansäästön lisäämiseksi energiansäästöneuvottelukunnan suositusten pohjalta.

Stara varmistaa tilaajien kanssa yhteistyössä, että kaupunkirakenteen strategian mukaiset tavoitteet mielenkiintoisista, toimivista ja kauniista asuinalueista ja ympäristöistä toteutuvat. Sekä asiakkaiden että asukkaiden vaatimustaso kasvaa, mikä tuo painetta asiakaspalvelun ja työn laadun nostamiseen. Kiristyneeseen taloustilanteeseen Stara reagoi tekemällä yhä enemmän kokonaisurakkatarjouksia ja hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

Pelastuslaitoksen toimintaympäristössä ei odoteta tapahtuvan Helsingin turvallisuustasoon vaikuttavia muutoksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus koskettaa myös pelastuslaitosta. Erityisiä vaikutuksia ennakoidaan olevan ensihoitopalveluiden järjestämisessä sekä tilannekeskustoiminnassa.

Ympäristökeskuksen toiminnassa korostuu se, että ilmastomuutoksen hillintään ja siihen varautumiseen liittyvää lainsäädäntöä kehitetään taloussuunnitelmakaudella. Terveysturvallisuuslain ja ympäristösuojelulain uudistamiset ovat käynnissä. Elintarvikelain muutoksen vuoksi on siirrytty hyväksymismenettelystä kevyempään hallinnointiin. Elintarvikehuoneistojen valvontatiedot ovat tulleet julkiseksi 1.5.2013 lähtien. Elintarvikevalvonnan valtiollistamista koskeva selvitys on osana hallitusohjelmaa.

Kiinnostus kauppahalleja ja ruokakulttuuria kohtaan on lisääntynyt. **Tukkutorilla** uskotaan, että kolmen kauppahallin pitäminen aktiivisina ei ole mahdoton tehtävä. Vuodelle 2016 suunniteltu Hakaniemen hallin peruskorjaus muuttaa tilannetta jälleen paljon, sillä hallin kauppiaille pitää löytää sopivat väistötilat vajaat kaksi vuotta kestävä peruskorjauksen ajaksi.

Hankintakeskus huolehtii kaupungin yhteishankintojen kilpailuttamisesta sekä virastojen ja liikelaitosten toimeksiannosta niiden hankintojen kilpailuttamisesta. Strategiaohjelman mukaan hankintatoimintaa tehostetaan ja ympäristövastuuta lisätään. Toimenpiteitä ovat mm. kaupungin palvelustrategian monipuolistaminen, innovatiivisten hankintojen lisääminen, hankintojen keskittäminen, ympäristönäkökulmien huomioiminen hankinnoissa, hankintatiedon raportoinnin ja analysoinnin kehittäminen.

HKL-liikelaitos tuottaa raitio- ja metroliikenteen sekä joukkoliikenteen infraan liittyviä palveluja. Helsingin seudun joukkoliikenteen suunnittelu-, tilaaja- ja asiakastoiminnosta vastaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL). Suunnitelmakaudella metroliikenteessä tapahtuu isoja muutoksia. Suunnitelmien mukaan länsimetron liikenne ja automaattimetron puoliautomaattiajo alkaa elokuussa 2016.

Länsimetron liikennöinti
alkaa vuonna 2016.

Kaupunginvaltuusto käsittelee **Palmia-liikelaitokseen** liittyvää esitystä keskiviikkona 8. lokakuuta 2014. Kaupungin hallituksen esityksen mukaan Palmian henkilöstöruokailu, kiinteistö, siivous- ja turvapalvelut siirretään kaupungin omistamaan yhtiöön. Palvelut yhtiöitettäisiin 1.1.2015 alkaen. Esityksen mukaan Palmian ruokahuoltopalvelut ja puhelin- ja hyvinvointipalvelut säilyisivät liikelaitoksena.

Viikinmäen rakentamista.

Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimi

Kesäruokailua Vuosaaren Lohikäärmeuistossa.

Sosiaali- ja terveys- ja varhaiskasvatustoimen menot ovat yhteensä 2 567,8 miljoonaa euroa vuonna 2015. Kasvua edellisen vuoden talousarviosta on 1,3 prosenttia.

Sosiaali- ja terveysviraston menot ovat 2 188,0 miljoonaa euroa, josta HUSin osuus on 522,4 miljoonaa euroa ja toimeentulotukeen on varattu 172,1 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus on siirretty sosiaali- ja terveyspalveluista työllisyydenhoidon talousarviokohdalle ja siihen on kohdennettu 32,5 miljoonaa euroa.

Varhaiskasvatustalouden menoihin on varattu 379,7 mil-

Useita suuria lainsäädäntö-
muutoksia tulossa.

joonaa euroa. Edelliseen vuoteen nähden kasvua on 8,9 miljoonaa euroa eli 2,4 prosenttia.

Vuonna 2015 on tarkoitus tulla voimaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki, joka muuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämis- ja tuottamisrakenteen vuodesta 2017 alkaen. Suomi jaetaan viiteen sote-alueeseen,

Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimen tulot ja menot

1 000 €		TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015
Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimi	Tulot	289 806	309 080	310 171	299 130
	Menot	2 505 526	2 533 710	2 563 110	2 567 753
Sosiaali- ja terveysvirasto	Tulot	254 404	272 929	272 759	262 979
	Menot	2 146 530	2 162 893	2 192 293	2 188 032
Sosiaali- ja terveystoimi ¹	Tulot	166 504	185 647	182 477	179 847
	Menot	1 429 057	1 450 565	1 451 165	1 461 015
Toimeentulotuki	Tulot	87 750	87 052	90 052	82 902
	Menot	168 765	170 000	179 300	172 090
Työllisyyden hoitaminen ¹	Tulot	150	230	230	230
	Menot	32 064	22 522	32 522	32 522
HUS-kuntayhtymä	Tulot	0	0	0	0
	Menot	516 643	519 806	529 306	522 405
Varhaiskasvatusvirasto	Tulot	35 402	36 151	37 412	36 151
	Menot	358 996	370 817	370 817	379 721

¹ Työmarkkinatuen kuntaosuus on siirretty Sosiaali- ja terveystoimista Työllisyyden hoitamisen talousarviokohdalle. Menneet vuodet on vertailukelpoistettu tällä muutoksella.

jotka huolehtivat sekä perus- että erityistason sosiaali- ja terveystoimien järjestämisestä. Sote-alueet aloittavat toimintansa 1.1.2016 ja tuottamisvastuulliset kunnat ja kuntayhtymät 1.1.2017 ja koko uusi palvelurakenne on toiminnassa 1.1.2017. Järjestämisvastuu poistuu kunnilta ja niille tulee lakisääteinen velvollisuus kuulua sote-alueeseen. Rahoitus sote-alueille tulee kunnilta ikärakenteella ja sairastavuudella painotetun väestömäärän mukaisesti. Sote-alueelta rahoitus palveluiden tuottajalle määritellään järjestämis päätöksellä. Uudistuksen vaikutukset Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuoltoon tarkentuvat vielä valmistelun yhteydessä. Eduskuntaan esitys viedään syksyllä 2014. Samaan aikaan on meneillään valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus selvitys, joka valmistuu seuraavalla hallituskaudella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon
järjestämislain voimaantuloon varaudutaan.

Vuodesta 2014 alkaen kuntalaisilla on ollut mahdollisuus valita terveysasemansa ja erikoissairaanhoidon yksikkönsä kaikista Suomen julkisista terveysasemista ja sairaaloista. Helsingiläiset ovat toistaiseksi käyttäneet

vain vähän tätä mahdollisuutta. Alle 5 prosenttia vaihtaa vuosittain terveysasemaa Helsingin sisällä ja kuntien välillä vaihtoa on alkuvuodesta 2014 ollut varsin vähän sekä Helsingin että Helsingistä muihin kuntiin. Valinnanvapauden laajenemisen vaikutukset saattavat olla merkittäviä, mikäli kansalaisten vaihtohalukkuus kuntien välillä lisääntyy. Tarve nopeaan toiminnan ja talouden sopeuttamiseen kasvaa.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimista (ns. vanhuspalvelulaki) on tullut voimaan pääosin heinäkuussa 2013. Osa lain pykälistä tulee vielä voimaan asteittain vuosien 2014 ja 2015 aikana. Vanhuspalvelulain mukaan kunnan tulee laatia suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutusta edistäviä toimenpiteitä. Kaupunkitasoinen suunnitelma laaditaan vuoden 2014 aikana.

Omaishoitoa kehitetään valtakunnallisen omaishoidon kehittämistyöryhmän suositusten ja mahdollisten lainsäädännön muutosten pohjalta omaishoidon lisäämiseksi ja omaishoitoperheiden jaksamisen tukemiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla myös useita muita sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan liittyviä säädöksiä. Sosiaalihuoltolain uudistus on meneillään

Madetojan palvelutalo tarjoaa tehostettua palveluasumista.

ja lain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2015. Valmisteilla on myös vammaispalvelulain ja kehitysvammalain yhteensovitus uudeksi vammaispalveluja koskevaksi erityislaiksi, laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan itsemääräämisoikeudesta, palveluasumisen asiakasmaksujen uudistus (tavoitteena kotona asumisen tukeminen) ja muutos sosiaalihuollon asiakaslakiin liittyen asiakirjojen laatimiseen, sisältöön ja sähköistämiseen. Myös lastensuojelulakiin on esitetty muutoksia 1.1.2015 alkaen.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tuli voimaan vuoden 2014 alusta. Lain velvoitteet koskevat myös esiopetusta. Opetuksen järjestäjän tulee toteuttaa uuden lain mukaisesti järjestettyä oppilashuoltoa elokuusta 2014 alkaen. Esiopetuksen oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, sosiaali- ja terveys- ja opetustoimen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Kuntien tehtäviä vähennetään.

Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman tavoitteena on vähentää kuntien tehtäviä ja velvoitteita sekä tehostaa toimintaa ja tarkistaa maksuperusteita. Sosiaali- ja terveys-toimeen kohdistuu useita toimia, joilla tulee olemaan vaikutusta sosiaali- ja terveysviraston toimintaan ja talouteen taloussuunnitelmakaudella. Näitä ovat mm. toimeentulotuen maksatuksen ja laskennan siirto Kelalle, laitoshoidon vähentäminen vanhustenhuollossa, kelpoisuusvaatimusten väljentämien, turvakotien siirto valtiolle, potilastietojen paperimuotoisen arkistoinnin lopettaminen, normiluontoisten suositusten purkaminen, aikuisten hammashuollon säästötoimet, päivystysjärjestelmän uusiminen, turhien

todistusten poistaminen terveydenhuollosta, yksityisten palveluntuottajien tilojen ja laitteiden tarkistamisen siirto aluehallintovirastolle sekä aktivointisuunnitelman ja kuntouttavan työtoiminnan uudelleenkehittäminen.

Hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyy esitys kotihoidontuen muuttamisesta budjettilakina vuonna 2014 siten, että lainsäädäntö tulisi voimaan 1.8.2015 lukien.

Rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyy myös esitys subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisesta. Lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2015 alkaen. Esiopetus muutetaan velvoittavaksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt päivähoitomaksujen korottamisesta esityksen, jonka pohjalta maksujen korotuksen toteutuksen valmistelua jatketaan. Aikataulua mahdollisesta lakimuutoksesta ei ole esitetty.

Hallituksen rakennepoliittinen ohjelma vaikuttaa.

Päivähoidon palvelustrategiaa arvioidaan ja päivitetään vuoden 2015 aikana ottaen huomioon mm. varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetuksen lakimuutosten tuomat vaikutukset ja väestön kasvu. Oma palvelutuotanto on pääsääntöinen tapa järjestää päivähoitoa.

Varhaiskasvatusvirasto kehittää jatkuvasti palvelutuotantoaan. Keskeiset tavoitteet ovat varhaiskasvatuksen avoimen toiminnan kehittäminen ja asiakkaiden valinnanmahdollisuuksien lisääminen sekä talouden hallinnan parantaminen. Monimuotoista kunnallista leikkipuistotoimintaa ja kerhotoimintaa lisätään ja kehitetään. Kerhotoiminnan lisäämistä tuetaan jatkamalla kerhojen maksuttomuutta 31.12.2015 asti, mistä tehdään erillinen esitys varhaiskasvatuslautakunnalle. Koululaisten iltapäivähoitoa järjestetään leikkipuistoissa edellisten vuosien tapaan. Palvelusetelin käyttö vakinaistettiin vuoden 2014 alusta alkaen yhtenä lasten kerhotoiminnan palvelun järjestämistapana.

Monimuotoista kunnallista leikkipuisto- ja kerhotoimintaa.

Sosiaali- ja terveysvirastossa on käynnistetty palveluverkon suunnittelu. Verkostoa suunnitellaan siitä lähtökohdasta, että se tulevaisuudessa koostuisi perhekeskuksista, terveys- ja hyvinvointikeskuksista sekä monipuolisista palvelukeskuksista. Osana palveluverkon kehittämistä jatketaan perhekeskusmallin suunnittelua. Tavoitteena on turvata kokonaisvaltainen, tarpeen mukainen tuki perheille kokoamalla perhekeskukseen lasten ja perheiden palveluja ehkäisevistä palveluista korjaaviin palveluihin.

Sivistystoimi

Yläasteen oppilaat kotitaloustunnilla.

Sivistystoimen menot ovat yhteensä 934,6 miljoonaa euroa vuonna 2015. Kasvua edellisen vuoden talousarviosta on noin yksi prosenttia. Opetustoimen menot ovat 665,7 miljoonaa euroa ja muun sivistystoimen 268,9 miljoonaa euroa.

Toimialan keskeisin strateginen tavoite on lisätä nuorten koulutusta, työllisyyttä sekä osallisuutta yhteiskuntaan ja lähiyhteisöön. Tavoitteena on koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrän väheneminen.

Toimintaympäristön muutoksia ovat uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, toisen asteen rahoitusjärjestelmän uudistaminen, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä lukiokoulutuksen järjestäjäverkon kehittäminen, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien perusteiden uusiminen sekä sähköisten järjestelmien yleistymisen kulttuuri- ja liikuntapalveluissa.

Oppilas- ja opiskelijamäärän kasvusta johtuen suomenkielisen perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen opettajatarve kasvaa.

Sivistystoimen tulot ja menot

MILJ. €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015
Tulot	74,7	66,5	78,6	71,9
Menot	910,3	925,3	939,6	934,6

Perusopetuksessa arvioidaan vuonna 2015 olevan 35 390 suomenkielistä oppilasta ja 3 300 ruotsinkielistä oppilasta. Ennusteen mukaan kaupungin perusopetuksen oppilasmäärien arvioidaan vuodesta 2014 vuoteen 2015 kasvavan 1 050 oppilaalla suomenkielisessä perusopetuksessa ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa 30 oppilaalla. Ruotsinkielisen päivähoiton kysynnän ennakoidaan kasvavan hiukan suunnittelukaudella.

Eriyistä tukea tarvitsevia oppilaita on noin 9 prosenttia. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja opiskelijoiden määrä kasvaa edelleen.

Opetusviraston tulot ja menot

1 000 €		TP 2013	TA 2014	TA 2015	Muutos 2014–2015	TS 2016	TS 2017
Kaupungin tuottamat palvelut	Tulot yht.	25 039	20 989	26 369	25,6 %	21 569	21 569
	Menot yht.	558 138	572 179	580 943	1,5 %	580 943	580 943
Esi- ja perusopetus sekä iltapäivätoiminta	Tulot	14 380	10 693	15 410	44,1 %	10 610	10 610
	Menot	348 438	359 112	361 099	0,6 %	361 099	361 099
Lukiokoulutus	Tulot	484	752	492,0	-34,6 %	492	492
	Menot	63 292	62 395	61 301	-1,8 %	61 301	61 301
Ruotsinkielinen lasten päivähoito	Tulot	3 464	3 300	3 560	7,9 %	3 560	3 560
	Menot	21 757	21 880	22 208	1,5 %	22 208	22 208
Ammatillinen koulutus	Tulot	3 853	3 621	4 002	10,5 %	4 002	4 002
	Menot	101 188	105 320	113 277	7,6 %	113 277	113 277
Hallinto ja keskitetyt tukipalvelut	Tulot	2 859	2 623	2 905	10,8 %	2 905	2 905
	Menot	23 463	23 472	23 058	-1,8 %	23 058	23 058
Korvaukset ja avustukset muiden tuottamiin palveluihin	Tulot	435	760	470	-38,2 %	470	470
	Menot	79 910	82 953	84 402	1,7 %	84 402	84 402
Työllisyyden hoitaminen	Tulot	88	50	0	0,0 %	0	0
	Menot	2 525	2 240	310	-86,2 %	310	310
Opetusvirasto yhteensä	Tulot yht.	25 561	21 799	26 839	23,1 %	22 039	22 039
	Menot yht.	640 573	657 372	665 655	1,3 %	665 655	665 655

Lukioiden opiskelijamäärät suomenkielisessä koulutuksessa kasvavat noin 70 opiskelijalla. Ruotsinkielisessä koulutuksessa opiskelijamäärän ennustetaan pysyvän lähes samana kuin vuonna 2014.

Ammatillisen koulutuksen tarve kasvaa edelleen. Koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamiseksi lisätään koulutuspaikkoja sekä nuorten ammatillisessa peruskoulutuksessa että aikuis- koulutuksessa mukaan lukien oppisopimuskoulutus. Vuoden 2015 talousarvio perustuu 8 360 opiskelijan määrään, joka on 320 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2014. Oppisopimus- koulutuksen määrä on 2 800 sopimusta vuonna 2015.

Talousarviossa on huomioitu elokuussa 2014 voimaan tullut oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, joka velvoittaa kunnat järjestämään syksystä 2014 lähtien psykologi- ja kuraattori- palvelut kaikkien kunnan alueella sijaitsevien toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille.

Kuraattoripalvelut kaikille toisen asteen opiskelijoille.

Lisäksi toisen asteen rahoitusjärjestelmä uudistuu niin, että luovutaan rahoituksen määräytymisestä todellisten

kustannusten perusteella ja rahoitus perustuu ensisijaisesti suorituksiin. Uusi rahoituslainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran määriteltäessä rahoitusta vuodelle 2017.

Ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä lukiokoulutuksen järjestäjäverkon rakenteellista kehittämistä jatketaan rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti suunnitelmakaudella.

Työväenopistot täyttävät 100 vuotta.

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen työväenopisto juhlivat satavuotista toimintaansa työvuonna 2014–2015. Molemmat opistot panostavat opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa ikääntyvän väestön, ulkomaalaisten, maahanmuuttajien ja työttömien koulutukseen vuonna 2015 ja ovat kehittämässä sähköistä asiointia kuntien yhteishankkeena.

Kaupunginkirjasto tarjoaa käyttäjilleen vaihtoehtoisia tapoja käyttää kirjastoa sekä kirjastoverkon että verkkokirjaston kautta. Tarjolla on enenevässä määrin verkosta ladattavaa tai sen kautta käyttöön tarkoitettua aineistoa. Keskustakirjaston suunnittelua jatketaan, ja Maunulan uudisrakennus kaupun-

ginkirjaston, suomenkielisen työväenopiston ja nuorisoasiainkeskuksen yhteishankkeena valmistuu vuonna 2016.

Kulttuurikeskus tukee laadukkaiden ja monimuotoisten taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta alueellisesti omien toimipaikkojensa tarjonnan ja tuotantojen kautta sekä tukemalla avustuksin taidelaitoksia, oppilaitoksia ja festivaaleja sekä muita toimijoita. Kulttuuritoimen käyttötalouden menoista (44,4 miljoonaa euroa) varataan noin 30,0 miljoonaa euroa avustuksiin.

Keskustan elävöittäminen jatkuu – uudistunut kaupunginmuseo avataan 2016.

Uusi kaupunginmuseo avataan Senaatintorin kulmalle vuonna 2016 ja uusia tiloja remontoidaan vuonna 2015. Museopalvelut keskitetään osana Torikorttelin elävöittämistä vuosina 2015–2016. Uuden kaupunginmuseon kävijöiden määräksi arvioidaan 200 000 kävijää vuodessa.

Taidemuseo keskittää toimintansa Tennispalatsiin, jolloin päällekkäisiä toimintoja ja palveluja poistuu. Taidemuseo ja kaupunginmuseo yhdessä tilakeskuksen kanssa kartoittavat tilaratkaisuvaihtoehtoja konservointi- ja kokoelma-keskukselle suunnitelmakaudella.

Korkeasaaren johtokunta on hyväksynyt laajan yleissuunnitelman, joka tähtää palvelutason nostamiseen ja alueen asteittaiseen uudistamiseen. Taloussuunnitelmakaudella on tarkoitus laatia hankesuunnitelmat eläintilojen uudistamisesta, Korkeasaaren kunnallistekniikasta, logistiikasta, kulkuväylistä ja viherrakentamisesta.

Pukinmäen liikuntapuiston suunnitteluun osallistui viereisen Pukinmäen peruskoulun oppilaita. Liikuntapuisto valmistui Lähiörahastosta saaduilla varoilla.

Lasten eriarvoistumista torjutaan.

Nuorisoasiainkeskus on vahvasti mukana hallintokuntien yhteishankkeissa, joissa lisätään moniammatillista toimintaa nuorten kanssa ja joissa tuotetaan lapsille ja nuorille iltapäivisin ja loma-aikoina tarjottavaa mielekästä toimintaa. Hankkeissa edistetään myös lasten ja nuorten mahdollisuutta osallistua paikallista nuorisotyötä ja politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Erityistä huomiota kiinnitetään vähemmistöryhmien osallistumismahdollisuuksiin ja sosioekonomisten eriarvoistumisen torjumiseen Ruuti-vaikuttamiskanavassa.

Liikuntavirasto pyrkii lisäämään kaupunkilaisten liikuntaa tuottamalla palveluja erilaisille asiakasryhmille ja lisäksi aktiivisella sekä tukemalla muita liikuntapalvelujen tuottajia, liikuntaseuroja ja liikuntalaitoksia yhteensä 16,3 miljoonalla eurolla vuonna 2015. Liikuntaseurojen avustusten myöntämisperusteet uudistetaan siten, että painopiste on lasten ja nuorten liikunnan tukemisessa. Liikuntatoimen investoinnit suunnataan alueellisesti tasapainoisesti kaupunginosien väestön tarpeiden perusteella.

Henkilöstön keittämispalvelut -liikelaitos (Oiva Akatemia) tuottaa koulutus-, kehittämis- ja konsultointipalveluja Helsingin kaupunkikonsernille. Hinnoittelua ohjaa omakustannusperiaate. Palvelutuotannossa keskeistä on myös ulkopuolisten verkostokumppaneiden osaamisen hyödyntäminen.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi

Myllypuron uudistuminen jatkuu. Myllypuro kuuluu Helsingin tärkeimpiin täydennysrakentamiskohteisiin. Kuvassa Myllypuron uusi ostoskeskus.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen menot ovat yhteensä 326,2 miljoonaa euroa vuonna 2015. Kasvua edellisen vuoden talousarviosta on 2,7 prosenttia. Ilman nettobudjetoituja yksiköitä menot kasvavat 0,6 prosenttia.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimintaan ja tavoitteiden asetteluun taloussuunnitelmakaudella vaikuttaa keskeisesti kaupungin strategiaohjelma 2013–2016. Strategiaohjelman mukaisesti Helsingin kaupungin tavoitteena on mm. luoda kaavoituksella ja tonttien luovutuksella edellytykset 5 500 asunnon rakentamiselle vuosittain. Valtion ja Helsingin seudun kuntien välillä on elokuussa 2014 neuvoteltu sopimus suurten infrahankkeiden tukemisesta ja asumisen edistämisestä.

Ehdotus uudesta yleiskaavasta käsittelyyn.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on strategiaohjelman tavoitteiden mukaisesti käynnissä uuden yleiskaavan laadinta. Yleiskaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma, jolla ohjataan kaupungin rakenteen kehittämistä. Yleiskaavan valmisteluun voi osallistua koko suunnittelu-

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen tulot ja menot

MILJ. €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015
Tulot	685,8	670,1	709,5	734,7
Menot	302,9	317,5	320,5	326,2

prosessin ajan useilla eri tavoilla: tulemalla tilaisuuksiin, osallistumalla verkkokeskusteluun tai ottamalla yhteyttä suunnittelijoihin.

Tavoitteena on, että yleiskaavaehdotus on kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltävänä vuonna 2016. Uudessa yleiskaavassa varmistetaan edellytykset 5 500 asunnon rakentamiselle vuosittain sekä yritysalueiden riittävyys. Alue- ja alakeskuksia vahvistetaan yritysten sijoittumispaikkoina ja keskustan johtava rooli varmistetaan. Asuntotuotannon turvaaminen kaavoituksellisesti varmistetaan vuosittain vähintään 500 000 asuntokerrosneliömetrin kaavoittamisella, josta vähintään 150 000 kerrosneliometriä sijaitsee täydennysrakentamisalueilla. Kaupungin tiivistymistä tuetaan liikenneverkkoa kehittämällä.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen tunnuslukuja

		TP 2013	Ennuste 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
Kaupunki- suunnittelu- toimi	Uusi yleiskaava	visio	luonnos	ehdotus/KsIk	valmis/Kvsto	toteuttaminen
	Asemakaavat (painotettu kpl.)	95	100	100	100	100
	Kaavoituksen mahdollistamat asunnot, kpl.	5 100	5 500	5 500	5 500	5 500
	Kaavoitettu kokonaiskerrosala, k-m ²	1 022 183	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kiinteistötoimi	Luovutettu asuntorakennusoikeus vähintään, kem ²	191 700	250 000	260 000	270 000	270 000
	Ulkoiset maanvuokrat, milj. €, vähintään	161,5	166,0	195,0	205,0	215,0
	Tiloja vuokrauksessa, m ²	2 975 000	2 970 000	2 980 000	2 980 000	2 980 000
	Tiloja ylläpidossa, m ²	1 826 000	1 850 000	1 880 000	1 880 000	1 880 000
Asunto- tuotanto- toimisto	Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä, asuntoja, kpl.	591	1 022	963	817	1 090
	Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä, asuntoja, kpl.	565	584	814	1 000	1 000

Edellytyksiä luodaan 5 500
uudelle asunnolle vuosittain.

Kiinteistöviraston tavoitteena on tarjota tontteja asuntorakentamiseen asumisen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelman toteuttamiseksi. Edellytykset työpaikkojen määrän kasvuun luodaan toteuttamalla yritysmönteistä tontinluovutuspolitiikkaa.

Asuntorakentaminen jatkuu sekä Jätkäsaarella että Kalasatamassa. Tiiviiden pientaloalueiden toteuttamista edistetään. Täydennysrakentamiskorvauksella edistetään asuntojen lisärakentamista kaupungin vuokratonteilla. Varikkoalueiden kehittämissuunnitelmissa luodaan uusia toimitiloja ja asuntoja olemassa olevan rakenteen sisälle esim. Koskelan ja Metsälän alueilla. Tärkeimmät täydennysrakentamiskohteet talousarviovuonna ovat Myllypuron alue, Ormuspelto Malmilla, Isonnevantien alue Haagassa ja Linnanpelto Mellunkylässä. Toimitilatontteja luovutetaan lähinnä Jätkäsaaresta, Ruskeasuolta ja Pitäjänmäeltä. Teollisuus- ja varastotonttien pääasiallinen luovutuskohde on Kivikon teollisuusalue.

Yritysmönteistä tontinluovutusta.

Helsingin keskustan elinvoiman vahvistamiseksi kiinteistöviraston toiminta kohdistuu ydinkeskustan (mm. kaupungintalokorttelit), Eteläsataman, Kalasataman, Jätkäsaaren ja Keski-Pasilan kehittämiseen. Lisäksi edistetään keskustan maanalaisten hankkeiden toteutumista.

Metroasemien ja rautatieasemien vaikutusalueelta luovutetaan tontteja sekä toimitila- että asuntorakentamiseen. Tällaisia kohteita on Malmin, Ilmalan, Ruoholahden, Kalasataman, Käpylän, Herttoniemen, Itäkeskuksen, Puotilan, Myllypuron ja Mellunkylän asemien läheisyydessä. Strategiaohjelman tavoitteiden mukaisesti tavoitellaan 100 miljoonan euron kiinteän omaisuuden myyntiä vuonna 2015.

Tilakeskus on keskeisessä roolissa varmistamassa, että kaupungin omassa käytössä olevien toimitilojen kokonaispinta-ala ei kasva strategiakaudella. Tilakeskus osallistuu aktiivisesti tilankäytön tehostamista edistäviin hankkeisiin kuten alueellisten tilankäytön kehittämissuunnitelmien laadintaan. Tilakeskuksen tavoitteena on myydä tarpeettomia tiloja 35 miljoonan euron edestä myös ylläpitomenojen ja korjausinvestointien hillitsemiseksi. Kaupungin omistamien rakennusten energiatehokkuutta parannetaan korjausten ja ylläpidon avulla sekä vaikutetaan tilojen käyttäjien käyttötottumuksiin. Tilakeskus seuraa ja ohjaa energiatehokkuustavoitteiden toteutumista uudis- ja peruskorjaushankkeiden eri vaiheissa.

Asuntotuotantotoimisto rakennuttaa ja peruskorjaa asumisen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelman sekä asiakkaiden tavoitteiden mukaisesti laadukkaita ja elinkaarikustannuksiltaan edullisia asuntoja. Asuntotuotantotoimiston asiakkaita ovat kaupungin asuntoja omistavat yhtiöt ja asuntojen ostajat. Asuinkiinteistöjen yhteyteen tuotetaan lisäksi palvelutiloja, kuten päiväkotia ja myymälätiloja. Vuoden 2015 tavoitteena on aloittaa 963 uuden asunnon sekä 814 peruskorjauksen rakentaminen.

Investoinneilla luodaan uutta kaupunkia ja parannetaan nykyistä

Kaupungin kokonaisinvestoinnit liikelaitokset mukaan luki-
en ovat yhteensä 611,2 miljoonaa euroa vuonna 2015. Tästä
kaupungin investoinnit ilman liikelaitoksia ovat 447,1 miljoonaa euroa, joka muodostuu strategiaohjelman mukaisesta indeksikorjatusta 442,1 miljoonan euron investointitasosta ja lähiörahas-
tosta rahoitettavista 5,0 miljoonan euron hankkeista. Liikelaitosten investoinnit ovat 164,1 miljoonaa euroa.

Investoinnit pienenevät vuoden 2014 talousarvioon verrattuna 97,2 miljoonaa euroa (13,7 prosenttia). Tämä johtuu Helsingin Energian ja Sataman yhtiöittämisestä vuoden 2015 alusta lähtien, jonka jälkeen niiden investoinnit eivät ole enää kaupungin investointeja.

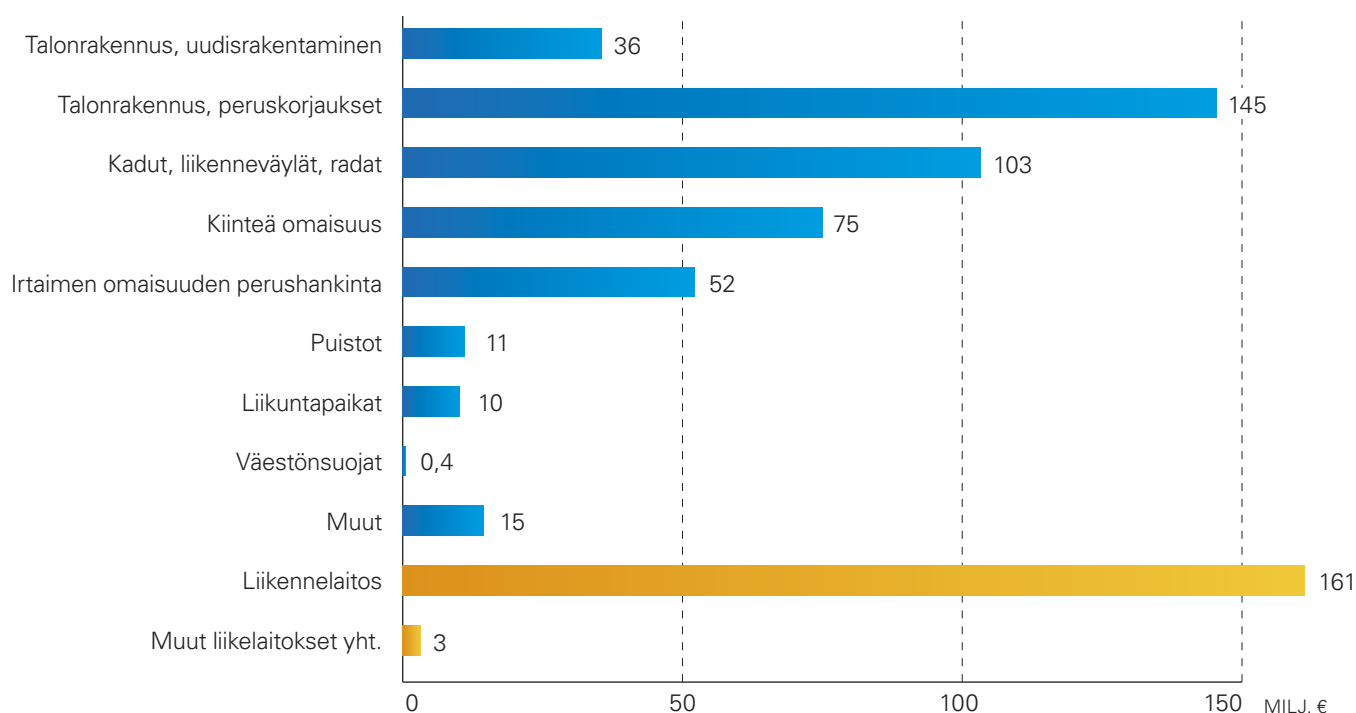
HKL-liikelaitoksen investoinnit taas kasvavat viime vuo-

Kalasatamaan, Jätkäsaareen, Pasilaan ja Kruunuvuorenrantaan investoidaan eniten.

teen verrattuna 70,3 miljoonalla eurolla (77,4 prosenttia). Huomattava kasvu johtuu suurista metrojuna- ja raitiovau-
nuhankinnoista sekä metron automatisoinnista.

Suunnitelmavuosina 2016–2017 kaupungin investoinnit (ilman liikelaitoksia) ovat 447,1 miljoonaa euroa. Suunnitel-
makaudella vuoden 2016 kaupungin kokonaisinvestointi-
menojen on arvioitu olevan 611,8 miljoonaa euroa ja 2017 yhteensä 611,0 miljoonaa euroa.

Investointeja 611 miljoonalla eurolla

Noin kolmasosa investoinneista kohdistuu uusille asuin- ja työpaikka-alueille sekä täydennysrakentamiskohteisiin, jotka edellyttävät mm. esirakentamista sekä katujen ja puistojen rakentamista.

Olemassa olevan rakennuskannan ja kunnallistekniikan korjaamiseen käytetään myös merkittävä osa investointimäärärahoista. Suurin osa menee rakennusten korjaushankkeisiin, joihin arvioidaan tarvittavan suunnitelmakaudella noin kolmasosa kokonaisinvestoinneista.

Uusien alueiden investoinneista syntyy myös tuloja. Kokonaisuudessaan kiinteän omaisuuden myynnistä tavoitellaan saatavaksi suunnitelmakauden 2015–2017 aikana vuosittain 100 miljoonaa euroa. Kaupungin oman toiminnan kannalta tarpeettomien rakennusten ja osakkeiden vuosittainen myyntitavoite vuosina 2015–2017 on 35 miljoonaa euroa.

Tonttien myynnillä rahoitetaan uudisalueiden rakentamista.

Liikelaitosten investoinnit

Helsingin Energian ja Helsingin Sataman yhtiöittämisen jälkeen liikelaitosten investoinnit muodostuvat käytännössä vain Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen (HKL) investoinneista, jotka ovat 161,1 miljoonaa euroa. Yhteensä HKL:n investointiehdotus 10-vuotiskaudelle sisältää 1,2 miljardin euron edestä investointeja.

Suurimmat investointikohteet talousarviovuonna 2015 ovat uudet metrovaunut, 70,5 miljoonaa euroa, metron automatisointi, 18,0 miljoonaa euroa, metroasemien perusrannukset, 15,8 miljoonaa euroa, uudet raitiovaunut, 12,3 miljoonaa euroa, ja bussiliikenteen runkolinja 560 (entinen Jokeri 2), 10,5 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakaudella liikelaitosten investoinnit pysyvät lähes samalla tasolla. Investoinnit ovat vuonna 2015 yhteensä 164,1 miljoonaa euroa, vuonna 2016 yhteensä 164,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 yhteensä 163,9 miljoonaa euroa.

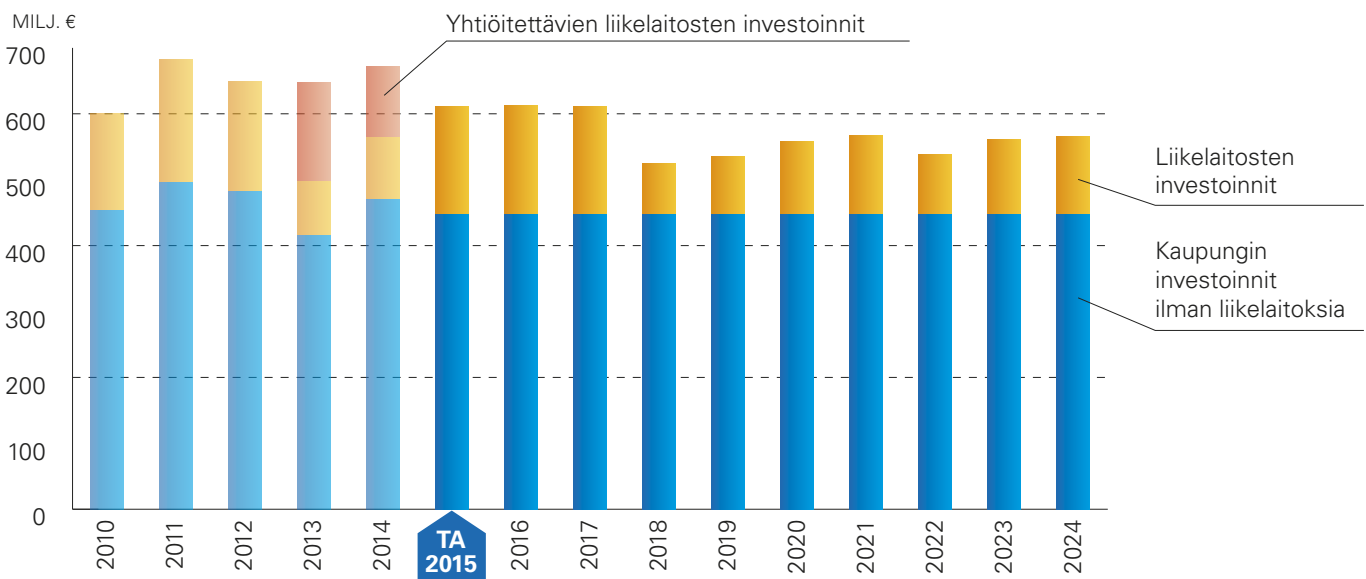
Talonrakennus

Strategiatavoitteen mukaan kaupungin omassa käytössä olevien toimitilojen kokonaispinta-ala ei saa kasvaa. Olemassa olevien tilojen käyttöä tehostetaan ja kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomista tiloista luovutaan.

Uudisrakentamisen pääpaino on uusien alueiden palvelurakennusten, kuten päiväkotien ja koulujen toteuttamisessa. Suunnitelmakaudella suurina erillisinä kohteina aloitetaan keskustakirjaston (jos rahoitus toteutuu) sekä Stadin ammattiopiston tekniikan ja liikenteen alan Roihupellon kampuksen rakentaminen.

Stadin ammattiopiston Roihupellon kampusta suunnitellaan.

Investoinnit vuosina 2010–2024

Suurimmat investointihankkeet 2015–2017

MILJ. €	Hanke yhteensä milj. euroa	Rakennusaika	Investoinnit TS 2015–17
Kalasadaman esirakentaminen, puistot ja kadut (sisältäen Sörnäisten tunnelin 160 milj. €)	376,0	2015–24	87,0
Pasilan esirakentaminen, puistot ja kadut	205,0	2015–24	86,0
Länsisatama esirakentaminen, puistot ja kadut	162,0	2015–24	69,0
Stadin ammattiopiston Roihuvuoren yksikön perusparannus	49,0	2015–17	42,0
Stadin ammattiopiston muutostyöt, Teollisuuskatu	43,0	2015–17	41,0
Kruunuvuorenrannan esirakentaminen, puistot ja kadut (sis. Kruunusiltaojen 55 milj. € osuus)	164,0	2015–24	37,0
Keskustakirjasto (Helsingin osuus 50 %)	48,0	2015–19	26,0

Merkittävimmät investoinnit
kartalla: katso sivu 32.

HKL:n investoinnit

MILJ. €	Investoinnit 2015–2024	Investoinnit TS 2015–17
Laajasalo	170,1	0,8
Raitioradat	108,3	32,6
Uudet metrovaunut	121,1	118,2
Raide-Jokeri	81,1	0,0
Uudet raitiovaunut	108,9	87,8
Metron automatisointi	100,4	93,2
Raide-Jokerin vaunut	90,0	0,0
Metroasemien perusparannukset (mm. Itäkeskus, Sörnäinen ja Mellunmäki)	77,6	29,6
Uudet raitiovaunut, optio 1	59,0	0,0
Koskelan varikko	50,3	12,6
Sähkönsyöttö	33,8	11,9
Muu raitioliikenne	34,6	11,5

Talonrakennus, suurimmat korjaushankkeet 2015

MILJ. €	Hanke yht.	Rakennus- aika	Investoinnit 2015
Opetustoimen hankkeet			
Stadin ammattiopisto / Roihuvuori	48,6	2015–18	10,3
Stadin ammattiopisto / Vallila	43,0	2015–17	8,6
Roihuvuoren ala-aste	12,5	2014–16	6,2
Vuosaaren ala-aste	12,0	2014–17	5,6
Varhaiskasvatusviraston hankkeet			
Päiväkoti Tammi / Itä- Pakilan ala-aste	6,0	2014–15	2,6
Muut hankkeet			
Kaupunginmuseon tilat	16,5	2014–15	10,2
Töölön kirjasto	7,3	2014–15	5,0

Talonrakennus, suurimmat uudisrakennushankkeet 2015

MILJ. €	Hanke yht.	Rakennus- aika	Investoinnit 2015
Opetustoimen hankkeet			
Kalasadaman korttelitalo	13,1	2014–16	6,9
Varhaiskasvatusviraston hankkeet			
Päiväkoti Ruskeasuon korvaava päiväkoti	4,5	2014–15	2,7
Päiväkoti Selkämeri	5,4	2015–16	2,1
Muut hankkeet			
Keskustakirjasto	48	2015–18	3,5
Viikin nuorisotalo	2,5	2014–15	1,9

Runkolinja 560 aloittaa liikennöinnin syksyllä 2015. Linjan reitti kulkee Rastilasta Vuosaaren, Malmin aseman, Pa-loheinän ja Kuninkaantammen kautta Myyrmäkeen.

Korjausrakentamisen osuus talonrakennuksen kokonaisinvestoinneista suunnitelmakaudella on edelleen merkittävä, noin neljä viidesosaa. Korjausrakentamisella pidetään huolta rakennusten teknisestä kunnosta ja käyttökelpoisuudesta, erityisesti turvallisuudesta ja terveellisyydestä.

Metropolia-ammattikorkeakoulun tiloja keskitetään Myllypuron kampukselle.

Investointiohjelman lisäksi kaupungilla on suunnitteilla toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimpinä kiinteistöyhtiömuotoisina suunniteltuja uudishankkeita ovat Metropolia-ammattikorkeakoulun käyttöön tarkoitettu Myllypuron kampuskiinteistö sekä Kalasataman ja keskustan hyvinvointikeskukset.

Katu- ja liikenneväylärakentaminen

Katu- ja liikenneväyläinvestointeihin on talousarviossa varattu 103,2 miljoonaa euroa. Suunnitelmakaudella inves-

tointien arvioidaan olevan 99 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 103 miljoonaa euroa vuonna 2017. Kadunpidon ohella katujen rakentamisessa otetaan keskeisesti huomioon kaupungin strategian mukaiset tavoitteet, jotka koskevat mm. asuntotuotantoa ja työpaikka-alueita.

Kaupungin suurten liikennehankkeiden, kuten Kruunusiltojen sekä Sörnäisten liikennetunnelin, rakentaminen alkaa suunnitelmakauden jälkeen. Valtion hankkeena alkavaan Pisararadan suunnitteluun osallistutaan valtion kanssa sovitulla tavalla.

Poikittainen bussilinja 560 alkaa liikennöidä 2015.

Joukkoliikenteen poikittaisyhteyden runkolinja 560:n (entinen Jokeri 2) rakentaminen Vuosaaren ja Myyrmäen välille on alkanut ja hanke valmistuu viimeistelyineen vuonna 2016.

Asuntotuotantoa palvelevat katuinvestoinnit jatkuvat projektialueiden ulkopuolella olevissa kohteissa mm. Arabia-Toukolan alueella, Etelä-Hermannissa, Viikki-Latokartanossa, Viikinmäessä ja Vuosaarissa. Työpaikkarakentamisen kannalta tärkeimmät alueet ovat Kivikko ja Salmisaari.

Maunulan kirjasto nykyään ja havainnekuva tulevasta Maunulan monitoimitalosta, jonne tulevat kirjasto, työväenopisto ja nuorisotalo.

Kiireisimpiä peruskorjattavia siltoja ovat Viikintien sillat Vantaanjoen yli, kaksi Viikin liittymän risteyssiltaa Itäväylällä, Haagan risteyssillat ja Malmin aseman ylikulkusilta. Suuria uusittavia siltakohteita 10-vuotisella ohjelmakaudella ovat Killingholman kevyen liikenteen ponttonisilta, Rajasaarensilta, Arkadiankadun silta, Runeberginkadun silta ja Hakaniemensilta.

Jalankulun ja pyöräilyn väyliin osoitettua määrärahaa käytetään mm. pyöräilyverkon laajentamiseen kantakaupungissa, niin sanotun baanaverkon laajentamiseen sekä nykyisen verkoston parantamiseen.

Puisto- ja liikuntarakentaminen

Puistorakentamiseen on talousarviossa varattu 10,6 miljoonaa euroa, jota käytetään nykyisten puistojen kunnostukseen sekä uusien puistojen rakentamiseen eri alueilla.

Uudisrakentaminen keskittyy uusiin suuriin asuntotuotantokohteisiin Jätkäsaarella ja Kalasatamassa sekä pääasiassa väliaikaisjärjestelyin toteutettavaan Töölönlahdenpuistoon.

Liikuntarakentamiseen on osoitettu yhteensä 10,1 miljoonaa euroa, josta liikuntapaikkojen perusparannukseen käytetään 7 miljoonaa euroa. Loppuosuus on varattu

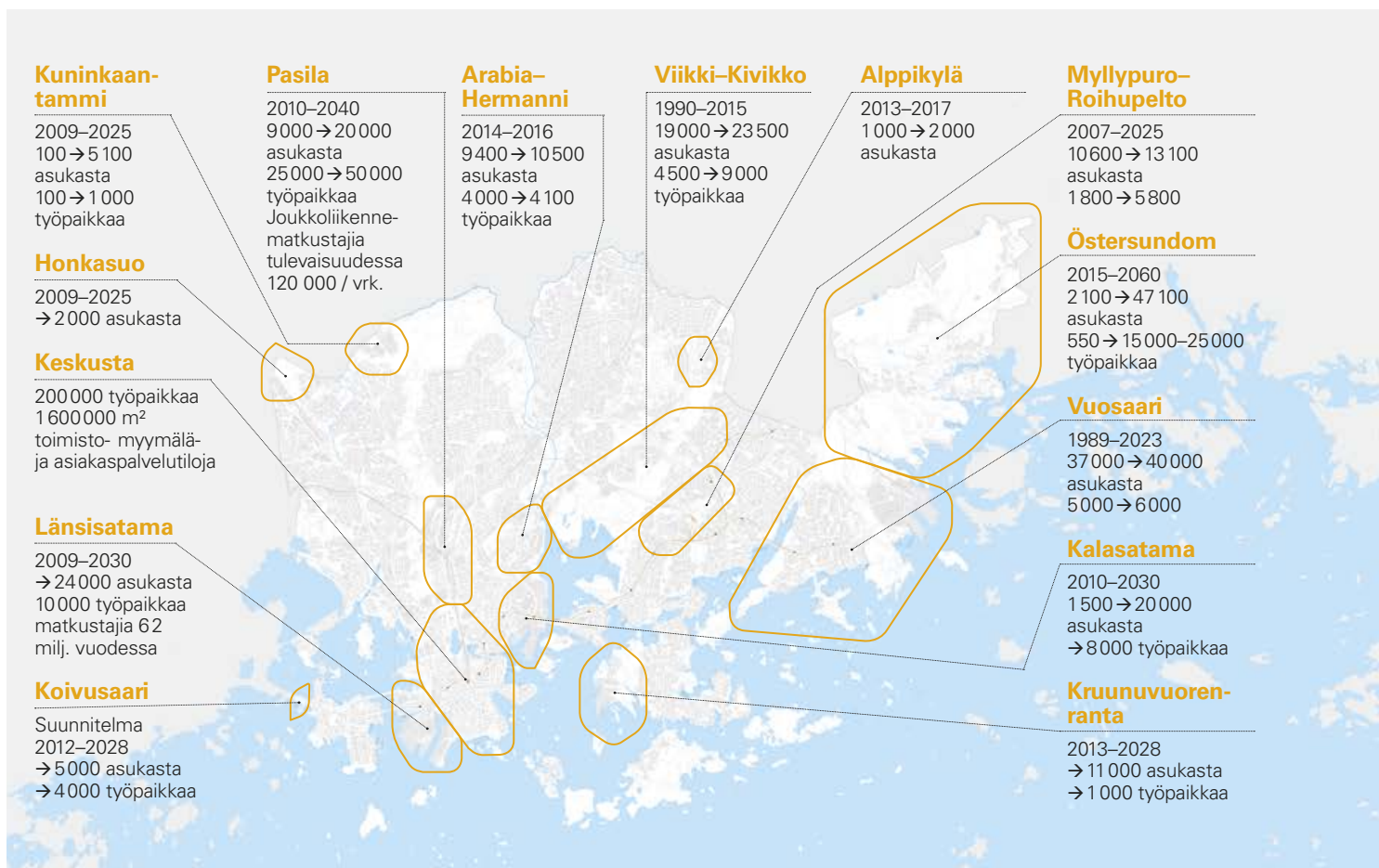

Olympiastadion uudistetaan vuosina 2016–2018.

uudisrakentamiseen sekä mm. venesatamiin ja Rastilan leirintäalueella tapahtuvaan rakentamiseen ja suunnitteluun. Uudisrakennushankkeista suurimpia ovat uudet lähiliikuntapaikat ja Paloheinän ulkoilumajan laajennukseen ja huoltotiloihin tehtävät työt.

Olympiastadionin peruskorjaus aloitetaan vuonna 2016.

Investointiosaan sisältyvien hankkeiden lisäksi kaupunki osallistuu yhdessä valtion kanssa Stadion-säätiön vuosina 2016–2018 toteuttamaan Olympiastadionin peruskorjaukseen. Suunnitteilla on myös Jätkäsaaren Bunkkerin liikuntatilojen toteuttaminen yksityisenä hankkeena.

Aluerakentaminen Helsingissä

Yllä. Kaupungin aluerakentamiskohteet.

Oikealla: Pasila uudistuu.

Kaupungin kehittämisen tavoitteena on tiivis, joukkoliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenne. Täydennysrakentaminen ja erityisesti raideliikenteen asemien ympäristöjen tiivistäminen tukevat kestävästä kehityksen tavoitteita ja saavutettavuutta. Helsingissä asuntotuotannossa noudatetaan periaatetta, jonka mukaan 20 prosenttia asunnoista on valtion tukemia ara-vuokra-asuntoja, 40 prosenttia sääntelämättömästä vuokra- ja omistusasumisesta sekä 40 prosenttia asumisoikeus-, osaomistus-, opiskelija- ja hitas-asuntoja. Näin pyritään huolehtimaan asumisen kohtuuhintaisuudesta ja tasapainoisesta kaupunkirakenteesta. Samalla tontinluovutuksissa huolehditaan kaupungin tulonmuodostuksesta.

Pasila uudistuu. Pasila ja Pasilan asema uudistuvat täysin vuosina 2015–2040. Alueella alkaa vuonna 2015 yksi Suo-

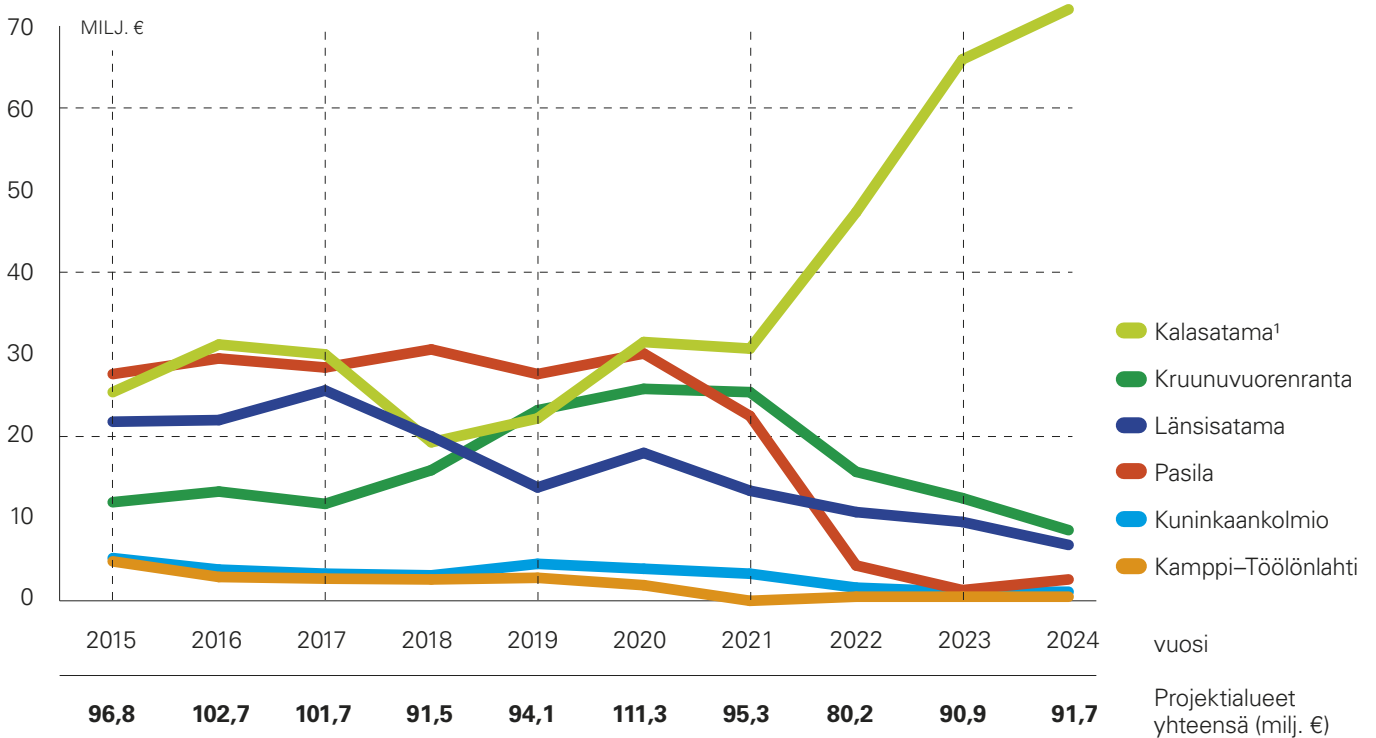
www.uuttahelsinki.fi

men merkittävimmistä rakennushankkeista, Pasilan uuden keskustakorttelin Triplan rakentaminen. Tripla-keskus on mittakaavaltaan lähes kolme kertaa Kampin keskuksen kokoinen ja se käsittää asuntoja, toimistoja, hotellin, paljon liiketilaa sekä uudistettavan Pasilan rautatieaseman. Triplan kauppakeskusosan sekä Pasilan aseman on tarkoitus valmistua 2019. Uudistuvasta Pasilasta kehitetään niin seudullisesti kuin valtakunnallisestikin erittäin merkittävä uusi kaupunkikeskus.

Keski-Pasilan pääkatuverkon ja muun kunnallistekniikan rakentaminen sekä Liikenneviraston uuden läntisen

Uusien projektialueiden investoinnit 2015–2024

1 Kalasatama sisältää Sörnäisten liikennetunnelin vuodesta 2021 lähtien.

Vasemmalla: **Kaupunkipientaloja**
Polariksenkadulla Kalasatamassa.

Yllä: **Jätkäsaaresta** löytyy tiloja
kivijalkayrityksille.

Oikealla yllä: **Havainnekuva** tulevas-
ta Kuninkaantammenaukiosta.

Oikealla alla: **Kruunuvuorenranta**,
näkyvä Koirasaarentien ja Haakoninlah-
dentien rakennustyömaan yli keskustaan.

lisäraiteen rakennustyöt tehdään Tripla-keskuksen kanssa rinnan vuosina 2014–2021. Keski-Pasilan suurimman asuntoalueen Ratapihakortteleiden rakentaminen alkaa asema-kaavan vahvistumisen jälkeen vuonna 2017.

Kaupunki ja valtion Senaatti-kiinteistöt valmistelevat Keski-Pasilan tornialueen kansainvälistä arkkitehti- ja toteutuskilpailua käynnistyväksi syksyllä 2015 ja tornialueen toteutuksen on tarkoitus alkaa 2018.

Vallilan Konepajan alueella asuntorakentaminen etenee tasaista tahtia. Toimitilarakentaminen jatkuu Ilmalassa ja on alkamassa myös Vallilan Konepajalla. Pohjois-Pasilassa valmistellaan asuntojen ja tilaa vievän kaupan asemakaa-voja yhdessä maanomistajien kanssa.

Kalasatama syntyy ydinkeskustan kainaloon meren rannalle. Hyvien liikenneyhteyksien ansiosta alue on tuhansien ihmisten työpaikka ja lisää toimitiloja rakennetaan. Alueelle tulee Kalasatamanpuisto ja rantabulevardi. Kalasataman rakentaminen jatkuu Itäväylän eteläpuolelta Sörnäisten niemestä säteittäin kohti pohjoista ja etelää.

Kalasatamassa on vuonna 2015 arviolta 2 300 asukasta. Kalasataman uuteen korttelitaloon tulee muun muassa koulu ja päiväkotito. Korttelitalon ensimmäinen vai-

he valmistuu vuoden 2015 loppuun mennessä. Päiväkotito otetaan käyttöön vuoden 2016 alussa ja koulu elokuussa 2016. Asuntotuotannossa käynnistyy vuonna 2015 neljän asuinkerrostalon ja viiden kaupunkipientalon rakentaminen, näissä kohteissa on yhteensä noin 200 asuntoa.

Kalasataman keskuksen rakentaminen jatkuu vuonna 2015 ja keskus valmistuu vaiheittain vuoden 2021 loppuun mennessä.

Kalasatamassa toimii jätteiden putkikeräysjärjestelmä, jonka verkostoa laajennetaan.

Länsisataman Jätkäsaari. Jätkäsaarella asuntorakentaminen jatkuu ja vuoden 2015 alussa Jätkäsaarella on noin 3 000 asukasta. Vuoden 2015 aikana Jätkäsaarella käynnistyy noin viidentoista asuinkerrostalon rakentaminen. Myös alueen julkinen palvelurakentaminen on alkanut – kivijalkapäiväkotito Jaala aloittaa toimintansa vielä vuoden 2014 puolella ja päiväkotito Selkämeren rakentaminen lähtee liikkeelle vuoden 2015 aikana.

Jätkäsaaren jätehuolto toimii putkikuljetusjärjestelmällä.

Kruunuvuorenranta. Ensimmäiset asukkaat pääsevät muuttamaan Kruunuvuorenrantaan vuoden 2015 aikana.

Kaupunginosa valmistuu 2020-luvun puolenvälin jälkeen ja siellä asuu silloin 11 000 asukasta.

Esirakentamistöitä jatketaan ranta-alueilla Haakoninlahdella ja Koirasaarilla. Kruunuvuorenrannan pääkadun Koirasaarentien rakentaminen jatkuu ja Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräysjärjestelmän toteutus etenee vuonna 2015. Koirasaarien ruoppaus ja meritäytöt aloitetaan kesällä 2015.

Kruunuvuorenrannan siltayhteyden suunnittelu etenee. Sillan asemakaava valmistuu vuoden 2015 aikana. Ensimmäinen pysäköintihalli valmistuu syyskuussa 2015.

Kuninkaantammi. Luoteis-Helsingissä Keskuspuiston laidalla sijaitseva Kuninkaantammen nykyinen teollisuus- ja työpaikka-alue muuttuu tulevaisuudessa 5 000 asukkaan kaupunginosaksi. Kerrostalovaltainen keskusta ja sitä ympäröivät pientaloalueet puistoineen muodostavat omaleimaista ja ekologisesti kestävästä kaupunkiympäristöstä. Asuintalojen rakentamiseen on tehty lisää tontinvarauksia ja nykyisten teollisuustonttien muutos- ja purkutyöt etenevät vaiheittain. Kuninkaantammen pääkadun Kuninkaantammenkierron rakentaminen on alkanut ja esirakentamistyöt jatkuvat Lammenrannan alueella.

Kuninkaantammesta tulee kaupungin hulevesirakentamisen eli poisjohdettavan sade- ja sulamisveden pilottialue. Helene Schjerfbeckin puistossa alkaa alueellisen hulevesijärjestelmän ja vesihuollon rakentaminen syksyllä 2014.

Poikittaista joukkoliikenneyhteyttä runkolinja 560:tä (entinen Jokeri 2) varten on rakenteilla Keskuspuiston alittava joukkoliikennetunneli, joka valmistuu ja otetaan käyttöön syksyllä 2015. Joukkoliikennetunneliin liittyvät kadunrakentamistyöt valmistuvat Kuninkaantammen alueella vuoden 2015 aikana.

Honkasuo. Helsingin ja Vantaan rajalla sijaitseva Honkasuo on Helsingin puurakentamisen ja ekologisesti kestävä pientalorakentamisen kärkikohde. Aloitusalueen katujen ja kunnallistekniikan rakentaminen valmistuu vuonna 2015, mikä mahdollistaa omakotitalojen ja kytkettyjen pientalojen rakentamisen noin 350 asukkaalle. Alueen asemakaavassa on määräyksiä matalaenergiarakentamisesta ja uusiutuvan energian hyödyntämisestä. Honkasuolla tulee alueen valmistuttua asumaan noin 2 000 helsinkiläistä.

Östersundomista rakentuu puhtaan teknologian alue, joka hyödyntää uusiutuvaa energiaa kuten aurinkosähköä

Yllä: **Östersundomin** nuorisotalon sisäänkäynti uudistui, kun ryhmä nuoria suunnitteli ja toteutti seinämaalaukset kuvataiteilija Viva Granlundin opastuksella. Taideprojektista vastasi Östersundom-seura.

Alla: **Alppikylästä** kasvaa 2 000 asukkaan kaupunginosa vuosikymmenen loppuun mennessä.

Yllä: **Vaihtelevat maastonmuodot** heijastuvat Viikinmäen kivisen kukkulakaupunginosan rakentamiseen.

Oikealla: **Myllypurossa** uusi Neapontteräskonttitalo Kivensilmänkujalla Myllypuron ostoskeskuksen eteläpuolella.

ja -lämpöä. Ekologisuus on otettu huomioon jo yleiskaavoituksessa ja vihreä ajattelu jatkuu asemakaavoituksessa. Östersundomiin laaditaan Helsingin, Sipoon ja Vantaan yhteinen yleiskaava. Kaupunkisuunnitteluvirasto valmistele kaavaehdotuksen ja käsittely alkaa vuonna 2015.

Alppikylä. Värikäs Alppikylä rakentuu koilliseen Helsinkiin. Alue muodostuu kerrostaloista, pientaloista ja etenkin toisiinsa kiinni rakennetuista, yhden tai kahden asunnon kaupunkipientaloista. Asukasluku rikkoo tuhannen rajapyykin loppuvuodesta 2014. Alueen valmistuessa vuosikymmenen lopulla asukkaita on 2 000.

Myllypuron metroasema ja ostoskeskuksen ympäristö kokevat täydellisen muodonmuutoksen. Metroaseman ja -radan päälle ja vanhan ostoskeskuksen paikalle nousee uusimuotoinen palvelujen, asumisen ja työpaikkojen keskittymä. Myllypurossa asuu noin 10 000 henkilöä ja uusia asuntoja on valmistumassa noin 1 000 asukkaalle. Asemakaava mahdollistaa jopa 5 000 uutta työpaikkaa ja opiskelupaikkoja. Lisäksi Myllypuron alueelle on tulossa uusia viihdyttäviä pientaloalueita ja Metropolia-ammattikorkeakoulun kampus.

Viikinmäki ja Kivikko. Viikinmäki sijaitsee Vantaanjoen ja Lahdenväylän välissä. Viikinmäen kallion halkaisee suuri laakso, joka hyödynnetään Maarianmaan puistona, josta tulee alueen yhteinen vehreä virkistysalue. Puiston rakentaminen on alkanut syksyllä 2014 ja valmistuminen ajoittuu vuoden 2020 tienoille.

Viikinmäessä asuu jo noin 2 200 ihmistä. Länsiosan asuntorakentaminen on vielä kesken. Alueen valmistuttua 2020-luvulla Viikinmäessä on 3 700 asukasta.

Viikinmäen korttelitalo valmistuu marraskuussa 2014. Korttelitalo sisältää päiväkodin, ala-asteen luokat 1–6 sekä kerhotiloja asukkaille. Uudet oppilaat aloittavat tammi-kuussa 2015.

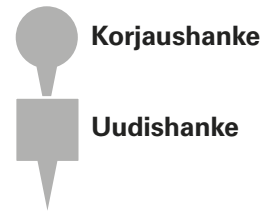
Kivikon eteläosaan rakennetaan parhaillaan uutta asuinalueita. Kivikon eritasoliittymän rakentaminen Kehä I:n varrelle on alkanut syksyllä 2014. Liittymä valmistuu loppuvuodesta 2016. Nykyinen Kivikontien valo-ohjattu liittymä korvataan liikenteelle sujuvammalla eritasoliittymällä, joka vähentää ruuhkia. Liittymä on valtion Liikenneviraston ja Helsingin kaupungin yhteishanke.

Kartta: merkittävät rakennushankkeet 2015

Vantaa

Hankkeet

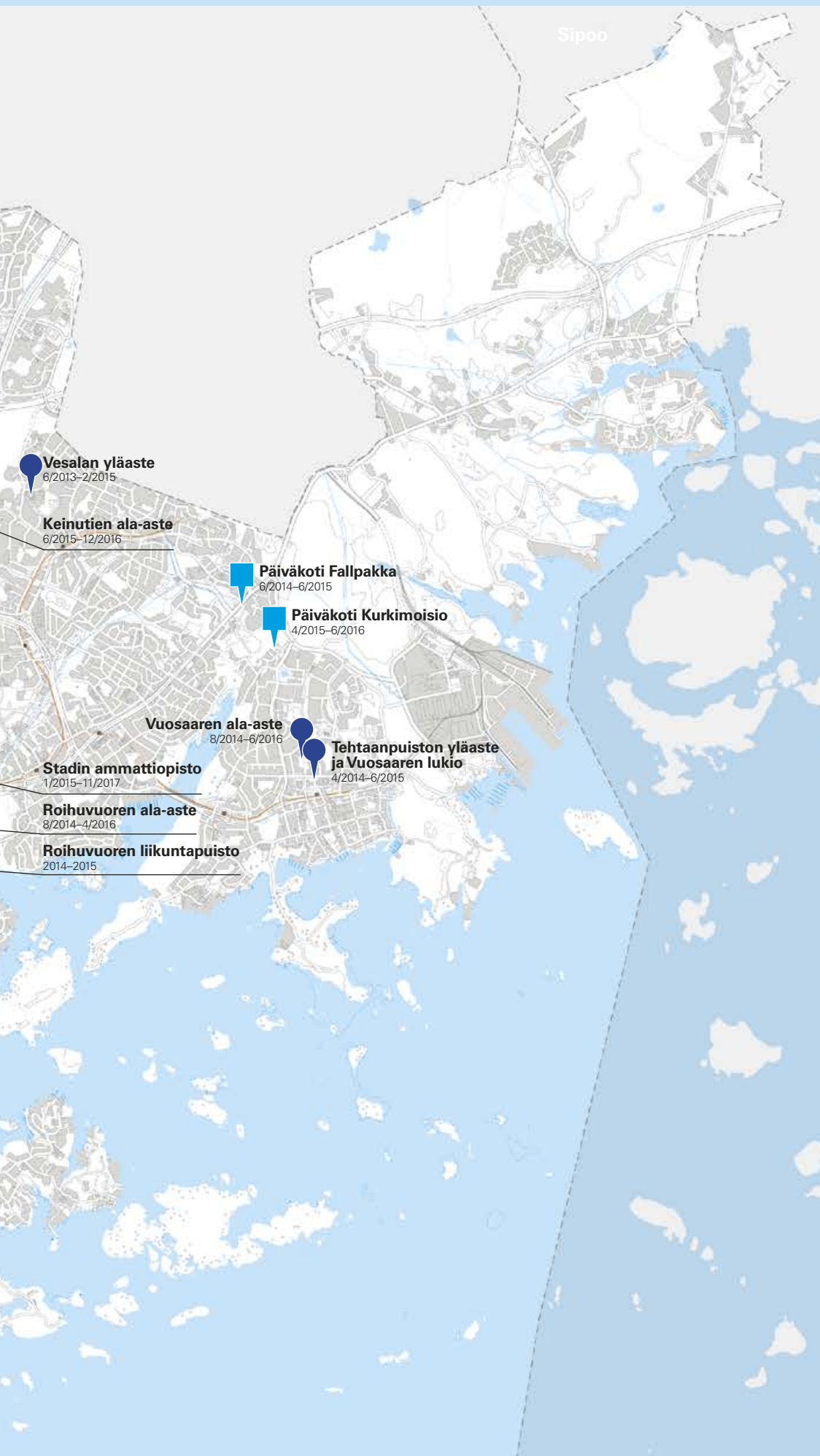
Toimialat

Kartassa on esitetty pääasiassa yli miljoonan euron suuriset hankkeet. Kartassa esitettyjen kohteiden lisäksi toteutetaan useita kustannuksiltaan pienempiä kohteita.

Talorakennushankkeiden osalta lisää kohteita löytyy talousarvion liitteenä 5 olevasta talorakennushankkeiden rakentamishajelmasta.

Katujen ja viheralueiden työkohteet päivittyvät talousarvion lopullisen hyväksymisen jälkeen rakennusviraston verkkosivuille <http://www.hel.fi/www/hkr/fi/palvelut/tyokohteet/tyokohteet>.

Liite 1: Tulos- ja rahoituslaskelmat

Tuloslaskelma ilman liikelaitoksia ja rahastoja

1000 €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
Toimintatulot	1 393 606	1 426 579	1 432 933	1 465 623	1 473 785	1 495 078
Toimintamenot	-4 539 991	-4 669 390	-4 663 464	-4 685 887	-4 743 676	-4 854 369
Toimintakate	-3 146 385	-3 242 811	-3 230 531	-3 220 264	-3 269 891	-3 359 291
Verotulot	2 906 349	2 921 500	2 938 400	3 013 500	3 089 500	3 200 500
Valtionosuudet	275 737	254 600	250 000	244 000	244 000	244 000
Rahoitustulot ja -menot	134 680	111 908	122 719	73 885	99 311	96 625
Vuosikate	170 379	45 197	80 588	111 121	162 920	181 834
Poistot	-284 948	-304 432	-297 479	-308 208	-311 078	-314 769
Satunnaiset tulot ja menot	77 726	130 590	103 575	140 495	141 105	141 694
Tilikauden tulos	-36 842	-128 645	-113 316	-56 592	-7 053	8 759
Poistoeron muutos	841	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys	-40 167	0	0	0	0	0
Rahastojen vähennys	7 291	10 850	13 563	9 800	7 850	7 650
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-68 877	-117 795	-99 753	-46 792	797	16 409

Rahoituslaskelma ilman liikelaitoksia ja rahastoja

1000 €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
<i>Tulorahoitus</i>						
Vuosikate	170 379	45 197	80 588	111 121	162 920	181 834
Satunnaiset erät	77 726	130 590	103 575	140 495	141 105	141 694
Tulorahoituksen korjaukset	-93 988	-146 286	-119 271	-154 353	-154 320	-153 660
<i>Investointien rahavirta</i>						
Investointimenot	-415 336	-435 000	-469 726	-447 096	-447 104	-447 101
Ylitysoikeus		-117 661				
Rahoitusos. investointimenoihin	13 169	2 590	2 475	2 495	3 105	3 694
Pysyvien vastaavien luovutustulot	95 681	128 000	101 100	138 000	138 000	138 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-152 368	-274 909	-301 259	-209 338	-156 294	-135 539
<i>Antolainauksen muutokset</i>						
Antolainasaamisten lisäykset	-17 847	-15 350	-25 350	-16 350	-16 350	-16 350
Antolainasaamisten vähennykset	28 708	29 283	35 272	61 138	60 438	60 458
<i>Lainakannan muutokset</i>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	273 000	472 000	472 000	290 000	540 000	310 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-91 135	-240 900	-190 900	-135 745	-390 000	-220 000
<i>Oman pääoman muutokset</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>						
Pääoman siirto Helsingin Energialta	150 000	0	150 000	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	342 726	245 033	441 022	199 043	194 088	134 108
Vaikutus maksuvalmiuteen	190 358	-29 876	139 763	-10 295	37 794	-1 431

Tuloslaskelma sisältäen virastot, liikelaitokset ja rahastot

1000 €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
Toimintatulot	1 900 952	1 905 591	1 887 059	1 129 134	1 145 285	1 196 970
Toimintamenot	-4 673 144	-4 797 415	-4 765 844	-4 283 749	-4 346 010	-4 467 946
Toimintakate	-2 772 191	-2 891 824	-2 878 785	-3 154 615	-3 200 725	-3 270 976
Verotulot	2 906 349	2 921 500	2 938 400	3 013 500	3 089 500	3 200 500
Valtionosuudet	275 737	254 600	250 000	244 000	244 000	244 000
Rahoitustulot ja -menot	63 547	42 455	53 151	49 571	69 837	58 237
Vuosikate	473 441	326 731	362 766	152 456	202 612	231 761
Poistot	-403 088	-433 047	-421 522	-346 374	-357 258	-371 613
Satunnaiset tulot ja menot	77 476	130 590	103 575	140 495	141 105	141 694
Tilikauden tulos	147 829	24 274	44 819	-53 423	-13 541	1 842
Poistoeron muutos	11 336	17 037	2 371	2 586	2 967	2 792
Varausten muutos	-5 293	-5 025	-4 513	-2 741	-2 198	-1 769
Rahastojen muutos	5 928	10 850	13 563	9 800	7 850	7 650
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	159 801	47 136	56 239	-43 778	-4 922	10 515

Rahoituslaskelma sisältäen virastot, liikelaitokset ja rahastot

1000 €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
<i>Tulorahoitus</i>						
Vuosikate	473 441	326 731	362 766	152 456	202 612	231 761
Satunnaiset erät	77 476	130 590	103 575	140 495	141 105	141 694
Tulorahoituksen korjauserät	-98 061	-146 286	-119 271	-154 353	-154 320	-153 660
<i>Investointien rahavirta</i>						
Investointimenot	-647 268	-708 404	-665 463	-611 183	-611 813	-610 989
Rahoitusos. investointimenoihin	13 196	9 570	9 455	2 495	3 105	3 694
Pysyvien vastaavien luovutustulot	106 974	128 000	101 100	138 000	138 000	138 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-74 242	-259 799	-207 839	-332 090	-281 311	-249 500
<i>Antolainauksen muutokset</i>						
Antolainasaamisten lisäykset	-23 646	-23 710	-31 350	-16 350	-16 350	-16 350
Antolainasaamisten vähennykset	69 745	23 495	30 284	64 650	63 450	63 670
<i>Lainakannan muutokset</i>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	401 012	535 500	515 000	420 500	673 500	439 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-117 016	-275 935	-220 957	-141 697	-402 882	-239 646
<i>Oman pääoman muutokset</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	1 308	245	-2 389	250	-275	403
Rahoituksen rahavirta	331 403	259 595	290 588	327 353	317 443	247 077
Vaikutus maksuvalmiuteen	257 161	-204	82 749	-4 737	36 132	-2 423

Liite 2: Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimen tunnuslukuja

Sosiaali- ja terveysvirasto

	TP 2013	Ennuste 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
Terveysneuvonta, terveydenhoitajakäynti ¹	285 000	- ¹	285 000	310 000	310 000
Terveysneuvonta, lääkärikäynti ¹	52 000	- ¹	52 000	52 000	52 000
Terveydenhoitajan vastaanotto, kouluterveydenhuolto	131 000	131 000	131 000	131 000	131 000
Terveydenhoitajan vastaanotto, opiskeluterveydenhuolto	57 000	61 000	60 000	60 000	60 000
Lääkärin vastaanotto, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000
Lastensuojelun perhehoito, hoitovrk.	295 000	320 000	320 000	320 000	320 000
Lastensuojelun laitoshoido, hoitovrk.	291 000	229 105	235 000	235 000	235 000
Läihiverkostosijoitukset, hoitovrk. ²	85 000	- ²	90 000	90 000	90 000
Kasvatus ja perheneuvonta, käynti	24 000	19 000	23 000	23 000	23 000
Lapsiperheiden kotipalvelu, käynti	32 000	35 000	32 000	32 000	32 000
Kehitysvammopalvelun asumispalvelut, paikat	826	861	892	899	994
Kehitysvammopalvelun laitoshuolto, paikat	167	139	130	130	130
Lääkärin vastaanottokäynti	731 000	730 000	707 000	717 000	717 000
Terveydenhoitajan vastaanottokäynti	710 000	715 000	700 000	710 000	710 000
Hammashuolto, käynti	477 000	477 000	480 000	480 000	480 000
Pkl-vastaanotto	79 000	82 000	82 000	82 000	82 000
Sisätautien päivystyspoliklinikka, käynti	38 000	36 000	38 000	38 000	38 000
Tk-päivystys, käynti	126 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Somaattisen päivystyksen hoitopäivät	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Psykiatrian avohoitokäynti	215 000	212 000	221 000	221 000	221 000
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	94 000	90 900	88 000	88 000	88 000
Psykiatrian avohoitopäivä	68 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Polikliininen päihdehuolto, as. käynnit vuoden aikana	55 000	56 700	60 000	60 000	60 000
Korvaushoido, käynnit vuoden aikana	121 000	123 800	125 000	125 000	125 000
Päihdehuollon asumispalvelut, asumisvuorokaudet yht.	56 000	68 750	63 000	63 000	63 000
Päihdehuollon laitoshuolto, hoitovuorokaudet yht.	58 000	56 000	55 000	55 000	55 000
Kotihoito, käynti	2 577 000	2 600 000	2 650 000	2 750 000	2 850 000
Somaattinen sairaalahoito, päättyneet hoitajakset	27 000	30 000	32 000	33 000	34 000
lääkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen, vrk	1 087 000	1 050 000	1 100 000	1 120 000	1 140 000
lääkäiden ympärivuorokautinen laitoshoido, vrk	632 000	590 000	560 000	540 000	520 000
Toimeentulotuki	40 928	42 974	42 000	42 000	42 000

Varhaiskasvatusvirasto

Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset	Omissa päiväkodeissa	20283	20971	21444	21887	22217
	Ostopalvelupäiväkodeissa	343	313	273	273	273
	Perhepäivähoidossa ei sisälly käyttöpäiviin	1095	1100	1000	1000	1000
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12.		8616	8666	9034	9034	9133
Yksityisen hoidontuki, lapset 31.12.		2666	2916	3022	3022	3073
Kerhoissa lapset 31.12.		1133	1350	1450	1450	1500
Käyttöaste		92,2	92,5	92,5	92,5	92,5
Menot € / 1-6 v. Hki		9798	9955	9999	9999	9999
€/lapsi omilla päiväkodeissa-		11662	11748	11839	11839	11839
€/lapsi ostopalvelupäiväkodeissa		13314	12860	12814	12814	12814
€/lapsi perhepäivähoidossa		13789	13195	13796	13796	13796
€/lapsi lasten kotihoidon tuella -		6287	6204	6257	6257	6257
€/lapsi yksityisen hoidon tuella		6280	6013	6319	6319	6319
€/lapsi kerhossa			2500	2500	2500	2500

1. Käynnit on jaettu uudella tavalla. 2. Uusi suorite.

Liite 3: Opetustoimen tunnuslukuja

Oppilas-, opiskelija- ja lapsimäärät

	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014	TA 2015	Muutos kpl.	2014–15 %	TS 2016	TS 2017
Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus								
Esiopetus	112	107	116	116	9	8,4 %	116	116
Perusopetus	33 664	33 931	34 359	35 165	1 234	3,6 %	36 041	36 989
Perusopetuksen lisäopetus (10. lk.)	269	300	177	110	-190	-63,3 %	110	110
Esi- ja perusopetus yhteensä	34 045	34 338	34 652	35 391	1 053	3,1 %	36 267	37 215
Lukiokoulutus	7 407	7 325	7 346	7 391	66	0,9 %	7 441	7 452
– Valmistava opetus			13	32	32		32	32
– Valtionosuuteen oikeuttavat aineopisk.	707	697	686	686	-11	-1,6 %	686	686
Lukiokoulutuksen opiskelijat yhteensä	8 114	8 022	8 045	8 109	87	1,1 %	8 159	8 170
Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus yht.	42 159	42 360	42 697	43 500	1 140	2,7 %	44 426	45 385
Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus								
Esiopetus	72	71	76	76	5	7,0 %	76	76
Perusopetus	3 114	3 184	3 158	3 210	26	0,8 %	3 211	3 212
Perusopetuksen lisäopetus (10. lk.)	12	15	12	12	-3	-20,0 %	13	13
Esi- ja perusopetus yhteensä	3 198	3 270	3 246	3 298	28	0,9 %	3 300	3 301
Lukiokoulutus	1 250	1 258	1 254	1 259	1	0,1 %	1 260	1 253
– Valtionosuuteen oikeuttavat aineopisk.	75	94	73	74	-20	-21,3 %	74	74
Lukiokoulutuksen opiskelijat yhteensä	1 325	1 352	1 327	1 333	-19	-1,4 %	1 334	1 327
Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus yht.	4 523	4 622	4 573	4 631	9	0,2 %	4 634	4 628
Ruotsinkielinen lasten päivähoito								
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset	1 755	1 842	1 848	1 863	21	1,1 %	1 991	2 004
– Omissa päiväkodeissa	1 632	1 722	1 723	1 739	17	1,0 %	1 871	1 883
– Perhepäivähoidossa	123	120	125	124	4	3,3 %	120	121
Ammatillinen koulutus								
Valtionosuuteen oikeuttava koulutus	7 649	8 040	8 040	8 360	320	4,0 %	8 730	8 730
– Tekniikan ala	3 926	4 132	4 147	4 362	230	5,6 %	4 459	4 459
– Ravitsemis- ja talousala	513	566	546	536	-30	-5,4 %	530	530
– Sosiaali- ja terveysala	2 610	2 720	2 729	2 818	98	3,6 %	3 076	3 076
– Kulttuuriala	261	272	264	289	17	6,3 %	298	298
– Maahanmuuttajien valmistava koulutus	220	204	233	237	33	16,2 %	249	249
– Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus	118	146	122	119	-28	-18,8 %	119	119
Valtionosuuteen oikeuttava lisäkoulutus	168	185	185	185	0	0,0 %	185	185
Maksullinen palvelutoiminta	287	578	300	300	-278	-48,1 %	300	300
Perusopetuksen lisäopetus			25	50	50	0,0 %	50	50
Oppisopimuskoulutus	2 574	3 000	2 800	2 800	-200	-6,7 %	2 800	2 800
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	132	132	132	132	0	0,0 %	132	132
Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat								
Oppilasmäärä	8 805	8 826	8 826	8 831	5	0,0 %	8 831	8 831
Ruotsinkielinen lasten päivähoito ostopalvelupäiväkodeissa								
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset	199	201	199	201	0	0 %	201	201

Investoinnit kartalla:

kartta.hel.fi/talousarvio

Kaupunginvaltuuston kokoukset:

www.helsinkikanava.fi

Talousarvio- tiedusteluihin vastaavat

Kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen
puh. (09) 310 36000

Rahoitusjohtaja
Tuula Saxholm
puh. (09) 310 36250

Talousarviopäällikkö
Matti Malinen
puh. (09) 310 36277

Toimialakohtaisia lisätietoja antavat

Talousarviopäällikkö Matti Malinen
puh. (09) 310 36277

- kaupungin liikelaitokset: Taloushallintopalvelu (Talpa), HKL-liikelaitos, Palmia-liikelaitos, Henkilöstön kehittämisspalvelut -liikelaitos (Oiva Akatemia)

Erytysuunnittelija Mari Rajantie
puh. (09) 310 73043

- kaupunginjohtajan toimiala: kaupunginkanslia, tarkastusvirasto
- verotulot ja valtionosuudet
- tukkutori, hankintakeskus
- pelastuslaitos, ympäristökeskus

Erytysuunnittelija Katja Rimpilä
puh. (09) 310 36256

- sosiaali- ja terveysvirasto
- varhaiskasvatusvirasto

Erytysuunnittelija Tero Niininen
puh. (09) 310 25915

- opetusvirasto, suomenkielinen työväenopisto, ruotsinkielinen työväenopisto, kaupunginkirjasto, Helsingin taidemuseo, kulttuurikeskus, kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri, Korkeasaaren eläintarha, nuorisoasiainkeskus, liikuntavirasto, työterveyskeskus, tietokeskus

Hankepäällikkö Juha Viljakainen
puh. (09) 310 36276

- investoinnit
- rakennusvirasto, rakentamispalvelu (Stara), kiinteistövirasto

Suunnitteluinsinööri Otto Virenius
puh. (09) 310 70869

- investoinnit
- kaupunkisuunnitteluvirasto, asuntotuotantotoimisto, rakennusvalvontavirasto

Controller Pia Halinen
puh. (09) 310 25718

- avustukset
- konsernin tytäryhteisöt

Suunnittelija Anne Alanko
puh. (09) 310 36271

- talousarvioaineisto ja esitysmateriaalit